

Sizi Gri, 'En Dune Ba Ts'et Hahónla

¹ Ndi khunek 'i Sizi Gri, 'en dune huba ts'et hahónla, 'i 'int'ah. Yak'usda yutl'aída'ai be 'ulhna bunalh ts'et hahókat 'et huba. 'Aw 'et dawhútenilh, 'et hubugha 'int'ah. Dulizas 'en dude 'ulhna John 'en yughe nílh'a.

² John 'en Yak'usda bughunek yughu yailhtuk 'int'ah. Sizi Gri ndet howu yailhtuk hubugha chah 'et dune budáni, 'ink'ez ts'iyai ho'en, 'et chah ubudáni.

³ Ndan ndi dustl'us yuk'uyalhtuk 'ink'ez ndi nus be whét'en, 'i khunek hidánts'o huyoontun t'eh, tube degha nus hoonzoo bughá whutelts'ulh, 'aw 'et nilhdukw suli 'et huwa.

Skwúnlai 'o 'at nankoh dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, dahooja hubulhni

⁴ Yun k'ut Asia ts'ih Yak'usda ba skwúnlai 'o 'at nankoh lhelhdun keyah dune 'ilhunahuwúdulh, nuhwheni si John nuhts'un k'e'usges hoh njan dudusni: k'us ndan 'int'ah, 'en ant'e, whuz de ha téyalh, 'en ye unzoo, 'i nedzi be whudezghel 'ink'ez skwúnlai 'o 'at nankoh nududeh, 'i Yak'usda yuk'usda, 'i bubut 'int'ah, 'en chah ye unzoo 'ink'ez nedzi be whudoóghel nuhwhulh 'oot'e.

⁵ Sizi Gri 'en chah whuz na'a 'ún whulhni. 'En 'int'ah soo ts'ah'un na'a newhunulhtun unli. 'En 'uja 'udechoo whuzdli yahadla tah dinadíja 'int'ah. Ndi yun k'ut hubudayi cho k'une' bul'en. 'En nek'entsi' 'ink'ez duduzkai be nelubeshi tóonayuzguz.

⁶ Yak'usda ba'aBá, 'en ba nuwheni hubudayi cho 'ink'ez nawhulnuk nesulhtsi. 'En ts'un ts'odóolhti, 'ink'ez hoolhtus hoh k'une' ne'ool'en. 'Ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni 'et nduhóot'e, 'Et ndoh honeh.

⁷ Whunulh'en! Kw'us tah whuz de ha téyalh.

Ts'iyannah hite'ilh.

Ndan lugloo cho be hikunuhínelht'o, 'en chah.

'Ink'ez ndi yun k'ut lhelhts'un hudedowh, 'en ts'iyawh hubugha khunahudutétso.

'Et ndó ténéh, 'et ndó honeh.

⁸ NeMoodihti njan ndutni, “Si 'ust'ah Alpha 'ink'ez Omega usdli. 'Udechoo whe' whudit'en 'ink'ez 'ustl'e' 'uwhténilh, 'en 'ust'ah. K'us ndan usdli 'ink'ez est'e, 'ink'ez whusatéyalh 'ust'ah, 'ink'ez ts'iyai 'i wanus ulhtus, 'en 'ust'ah.”

John noo Patmos ts'utni, 'i k'ut tsak'esda hoh Sizi Gri in'en

⁹ Si John nuhwhulhutsin 'ust'ah. Dzuh nahdeh teh si chah nohwhulh dzuh nuszut. Njan Yak'usda hubudayi cho unli 'ink'ez Sizi Gri buba howa whúlna 'et whunts'ih neba whulh ínyin, si chah whuz na'a zeh nohwhulh síyin. Yak'usda bughunek be yálhtuk 'ink'ez Sizi Gri t'ehinoozeh huwa chah, 'et huwa ndi noo Patmos ts'utni, 'i k'ut 'ust'ah inle hoh,

¹⁰ 'et hoh da neMoodihti budzin, 'et Ndoni bulh sulh wheóodande lí'usja. 'Et sk'ah ts'ih dune tube yatelhtuk, be ts'udujih, 'i k'una'a, 'et whuduzíts'ai.

¹¹ 'Et njan ndutni, “Si Alpha 'ink'ez Omega usdli. 'Udetsoo 'ink'ez dek'elh'az, 'en 'ust'ah. Ndet whunilh'en dustl'us k'ut buk'e'ónges 'ink'ez skwúnlai 'o 'at nat Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, yun k'ut Asia húdelhts'i, 'en ndi dustl'us buts'un tl'ayónlelh.

Ndi hubukeyah boozi 'int'ah: Ephesus, Smyrna, Pergamos, Thyatira, Sardis, Philadelphia, 'ink'ez Laodicea whuz chah.”

¹² Ndi khunek sut'ak ts'ih be yátuk, 'i oozálhts'a hoh buts'un nasulhú'a. 'Et whuz nasulhú'a hoh ndi skwúnlai 'o 'at nankoh be whét'en, 'i gold be 'ulya, 'ink'ez 'et nandez'a, 'i télh'en.

¹³ 'Et njan skwúnlai 'o 'at nankoh be whét'en, 'i nanusa'a, 'i tah, yinkak dune ye' k'una'a 'et siyin. Bunaih buke t'ayughanaih, 'i be usda. Se gold bulh 'ulya, 'i be buts'i tah 'on doh ye sudelhú'oo.

¹⁴ Butsi 'ink'ez butsigha bulh sheep bugha k'una'a lhéyul, tsil k'una'a lheyul. Buna kwun k'una'a tezdi li'int'ah.

¹⁵ Buke tse dulk'un tsáhazda'ai nduwhút'en. Bughunek too natéjilh lí'utni.

¹⁶ Bula nalhnih ts'ih skwúnlai 'o 'at nankoh sum 'i yoontun. 'Et soh cho 'i buzek haya'a. Lhch'az ts'ih buk'a hoonli. 'Ink'ez bunen sa ulhtus, 'i k'una'a be hóodet'en.

¹⁷ Télih'en hoh bubut dasúsai hukw'un na'a nalhúts'ut. Dula nalhnih ts'ih 'i be sk'édilnik 'ink'ez 'usulhni, “Niljut ílah! 'Udechoo 'ink'ez dek'elh'az, 'en 'ust'ah.

¹⁸ Khusna 'ust'ah. Dasítsai inle 'ink'ez sunilh'en, 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni khusna. 'Et ndoh honeh! Hades 'ink'ez yats'adlah 'i be whuda'de'ai nUSDle.

¹⁹ Ndet whunalh'en 'et hukw'e'ónges. Hoonli 'int'ah, 'i 'ink'ez ndi hukw'elh'az nus dawhútenilh, 'et chah 'ukw'e'ónges.

²⁰ Ndi skwúnlai 'o 'at nankoh sum sunailhnih ts'ih sula k'et nalh'en, 'i 'ink'ez skwúnlai 'o 'at nankoh nanusa'a, 'i gold be 'ulya be whét'en, 'i chah, 'i bugha whe' hoont'ah hooyah, 'et ndez na'a njan ndúhoont'ah: Skwúnlai 'o 'at nankoh sum 'i

skwúnlai 'o 'at nat Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, 'en bulizas 'int'ah. 'Ink'ez skwúnlai 'o 'at nankoh be whét'en, 'i yunalh'en, 'i skwúnlai 'o 'at nat Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh 'int'ah.”

2

Keyah Ephesus dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh 'udechoo hoh Sizi Gri 'ink'ez nohwhulh dune chah buk'ehtsi' inle, 'et whuladehtnik, suba hubudóni.

¹ “Et keyah Ephesus dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh bulizas 'en buts'un k'e'inges:

Ndun skwúnlai 'o 'at nankoh sum nalhnih ts'ih bula k'et 'ink'ez skwúnlai 'o 'at nankoh be whét'en, 'i tah nuya, 'en njan ndutni:

² Nuhwhe'ut'en k'ah t'eoonuszun, nuhwhe'ut'en ulhtus, 'i chah. Nuhwhuba howa whulna 'et whunts'ih whulh sahyin, 'ink'ez ndunnah ntsi' 'en 'aw hubulh 'óoht'e ghait'ah. Ndunnah whel'a na'dudil'i, 'et whunts'ih 'alha 'aw whel'a chahílah, 'en huboozélhts'ai 'ink'ez t'ebunanzin whuts'it 'uhint'ah.

³ Soosi bugha soo cho whulh sáhyin 'ink'ez 'aw hoonliyaz cha'duzóohnih hoh tube 'éht'en 'et whunts'ih 'aw nichanahtsil.

⁴ 'Et whunts'ih njan 'ilhun 'et hoh 'uts'un na'a suba 'aht'ah. 'Udechoo hoh Sizi Gri 'ink'ez nohwhulh dune chah buk'ehtsi' inle, 'et whuladehtnik.

⁵ 'Et huwa ndet nailhúts'ut 'et whunaoolhunih. Lubeshi whuch'a lht'ananahdaih 'ink'ez 'udechoo nuhe'ut'en, 'i nalhuchoot. 'Aw lht'anachanuhdulh t'eh, khunyaz nuhts'un tésyah 'ink'ez nyoo nuhbe whét'en, 'i nuhghu natelhuchoh.

⁶ 'Et whunts'ih 'ilhunuh hoonzoo, 'et whaht'i, Nicolas hinedulh bube 'ut'en buts'u dahnik. Si chah tube whuts'u dusnik ho' hoont'ah.

⁷ Ndan 'udits'o, Ndoni Yak'usda ba 'iluh-nahuwúdulh, daja hubúlhni, 'en hiyoozólhts'a huba' hoont'ah. Ndunnah 'ut'en ntsi', 'i yuch'a 'ulhdeh, ndi duchun bugha khutna, 'i bu-mai hiyoo'alh bugha óotes'alh. Ndi duchun 'i Yak'usda bukeyah dega nus hoonzoo, 'et whuniz ts'ih nadí'a."

Keyah Smyrna dune Yak'usda ba 'iluh-nahuwúdulh, nuhwe'ut'en chah, be dzuh nahzut, 'ink'ez hoh télh'en chah, ts'iyawh t'eoonúszun, suba hubudóni

⁸ "Et keyah Smyrna dune Yak'usda ba 'iluh-nahuwúdulh bulizas 'en buts'un k'e'inges, njan dudóni:

Ndun 'udechoo 'ink'ez dek'elh'az, 'en dazsai inle, 'ink'ez nakhítna, 'en njan ndutni:

⁹ Nuhwe'ut'en, be dzuh nahzut, 'ink'ez hoh télh'en chah, ts'iyawh t'eoonúszun. 'Et whunts'ih 'alha soo deh'a 'aht'ah. Ndunnah nuhch'a detni nduhutni, 'Nuwheni Lizwif 'uts'int'ah,' 'et whunts'ih Lizwif chahilah. 'En ndun Satan hiyúlhni, 'en hubuluglez 'et be'ílh dzun hinli ho' hint'ah, 'et chah t'eoonúszun.

¹⁰ Ndet hoh dzuh nutehzut, 'aw 'et nilhdukw nuhghu whutéts'ulh. 'Et whenoolhújut gunih! Soo zélhts'ai! 'aw 'et nilhdukw bulunah netsudule 'un whutélih. 'Et hoh nohootéldzih. 'Et lanezi dzin 'et dzuh nutéhdeh. 'Et yatahdlah whuts'un 'et nuh-whuba 'alha 'uhoont'ah zeh 'uhót'e. 'Et hukw'elha 'ílhuz khutehna nuhghá whunt'ai, 'o 'un whuch'a 'unúlhde, 'et chah nuhgha whutés'alh.

¹¹ Ndunnah 'udits'o, Ndoni Yak'usda ba 'ilhu-nahuwúdulh, dája hubulhni, 'en huyoozólhts'a. Ndunnah 'ut'en ntsi', 'i ch'a nilhde, 'et dune whúlh nat dahútetsah, 'i be 'aw hundóodah ghait'ah."

Keyah Pergamos dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, se'ut'en k'ah bulah buladehntnik, suba hubudóni

¹² "Et keyah Pergamos dune Yak'usda ba 'ilhu-nahuwúdulh bulizas 'en buts'un k'e'inges. Njan dudini:

Ndun soh cho lhch'az ts'ih khundenyin, 'i ut'i, 'en njan ndutni:

¹³ Nuhwhe'ut'en k'ah 'ink'ez nts'e whaht'i t'oonuszun. Ndet Satan bukw'usúda cho dézti, 'i su'ai, 'et whaht'i. Soozí, 'i soo cho oohtun. Nts'e Satan whut'i 'ink'ez hoh da ndun Antipas hiyúlhni, 'en soozí bugha nuhtah hizelghí. 'Et whunts'ih nuhwhuba 'alha 'ust'ah 'aw whuchaoodáhdlai ilah.

¹⁴ 'Et whunts'ih bulah 'uts'un na'a suba aht'ah. Bulunah nuhtah Balaam bughunek 'i hiyoontun 'et huwa. 'En 'int'ah Balak hodalh'i. 'En 'uja Israel hits'uh hainde 'en whubodalh'i but 'uk'e déltsi bugha t'aih, 'i hiyoo'alh 'ink'ez 'uyoon ts'ekoo 'ink'ez 'uyoon dune chah tinta' hoot'ih hoh hu-boolghooh hukwa 'ut'en.

¹⁵ Nuhwheni nuhtah 'et chah Nicolas bughunek oontun hoonli. 'I tube buts'u dusnik ho' 'int'ah.

¹⁶ Lubeshi whuch'a lht'ananoohdelh! 'Et nduchahníl t'eh khunyaz nuhts'un tésyalh 'ink'ez soh cho suzah hai'a, 'i be ndunnah Nicolas hiyunedulh, 'en buch'a nidutésyalh.

17 Ndan 'udits'o, Ndoni Yak'usda ba 'ilhu-nahuwúdulh, daja ubulhni, hiyoozólhts'a huba' hoont'ah. Ndunnah 'ut'en ntsi 'i yuch'a 'ulhde, 'en ndi 'ut'alh manna hiyúlhni, 'i dune buch'a yuntéhl'i, 'i bulah bugha ités'alh. 'Ink'ez tse dulyul, 'i chah bugha yuntés'alh. 'Ink'ez ndi tse buk'ut k'an ndi boozi 'i buk'eitedúguz. 'Aw dune boozi t'ehinuszun. Ndan bugha ídelts'ut, 'en zeh t'eyuntézin.”

Keyah Thyatira dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, bulunah tube tink'us ne'ut'en, 'en suba hubudóni

18 “Et Keyah Thyatira dune Yak'usda ba 'ilhu-nahuwúdulh bulizas 'en buts'un k'e'inges. Njan dudíni:

Yak'usda buYe' buna kwun k'una'a tezdi nduwhút'en 'ink'ez buke tse dulk'un tsáhazda'ai, 'i nduwhút'en, 'en 'utni:

19 Nuhwe'ut'en t'enuszun, ndi be lhk'ets'udutsi', 'uyoon be hubula'aht'en, be nuhwhuba 'alha 'uhoont'ah, 'ink'ez hoonli cha'lhoduzahnih. 'I 'ut'en 'udechoo ho' daht'en k'an 'et 'o nus soo 'aht'en. 'I chah ts'iyawh t'enuszun.

20 'Et whunts'ih hoontsolyaz hoh suba 'uts'un na'a 'aht'ah. Ndun ts'eke Jezebeel nus whunílh'en na'dudútni. Hubodulh'eh 'ink'ez se' 'ulhna tink'us húbunilht'uk. 'Uyoon dune 'ink'ez 'uyoon ts'ekoo bulh tinta' hoot'ih. 'Ink'ez ndi 'uk'edéltsi bugha t'aih, 'i hiyoo'alh hukwa' bulh'en. 'En ts'eke 'aw whuch'a chanuzáhyoot.

21 Ndun ts'eke 'uyoon dune bulh tinta' 'ut'ih, 'et 'ustl'e' 'ooneh dúsni, 'et 'aw bulubeshi whuch'a bubeni nachahudunilel.

22 Soo zúlhts'ai, kw'usti k'ut dunteda bugha ootés'alh. Ndan dune yulh tinta' 'ant'en, 'en chah nduhút'en, 'aw lht'anachahunídulh t'eh, dzuh notedoh hubugha ootés'alh.

23 'Ink'ez ndun ts'eke buzkeh chah hubutesghan. 'Ink'ez Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, ts'iyawh t'ehontézin, si 'ust'ah dune hubeni tah 'ink'ez hubudzi bet chah hoonli hukwu nústa. 'Ink'ez 'ilhunah ahli hoh nuwhe'ut'en k'ah huwa nuhwhuba k'elha whutelhsilh.

24 'Et whunts'ih nuhwheni 'ink'ez 'uyoon Thyatira whut'en, ndun ts'eke bughunek chahiyóotun t'eh, 'ink'ez soo Satan be 'ut'en degha nus whutl'ah 'int'ah, 'i whuz na'a nduhutni, 'i chah t'ehinízun t'eh, nuhwhudusni, 'aw 'o 'un howa whúlna nuhgha chaootuzes'al.

25 'Et whunts'ih whusatésyalh whuts'un, ndai 'ut'en unzoo 'ulh'en, 'i soo cho ohtun.

26 Ndan 'ut'en untsi', 'i yuch'a 'ulhdéh 'ink'ez degha nus whuts'un se' 'ut'en huyoontun t'eh, 'en lhelhdun keyah whut'en humoodih hutéle, 'et hubugha óotes'alh.

27 Ndunt'ah 'ut'es tuz be susheep k'una'a butsuh nutéyalh 'ink'ez lheztl'us busa 'i k'una'a yanúbuduteyuz. Whuz na'a 'et bughu tesle. Su'aBá si chah whuz na'a stl'ahó'ai.

28 'Ink'ez bundada sum chah bugha yutés'alh

29 Ndan 'udits'o, Ndoni Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, dája hubulhni, 'en hiyoozólhts'a huba' hoont'ah.”

3

Keyah Sardis dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, lhanah dune 'uhutni, khahna hoh

ah't'ah hutni, 'et whunts'ih yahadla ahli hoh aht'ah, suba hubudóni

¹ “Et keyah Sardis dune Yak'usda ba 'ilhu-nahuwúdulh bulizas, 'en buts'un k'e'inges. Njan dudini: Ndun Yak'usda skwúnlai 'o 'at nankoh nududeh, 'i 'ink'ez skwúnlai 'o 'at nankoh sum chah nule, 'en 'utni:

Nuhwhe'ut'en k'ah t'eeonúszun. Lhanah dune chah 'uhutni, khahna hutni, 'et whunts'ih yahadla ahli hoh aht'ah.

² Yak'usda ba nuhwhe'ut'en 'aw soo cha'ildzooch, 'et nahó'ai. 'Et huwa soo cho huwahli! Bulah 'ut'en unzoo 'i nohwhulh 'int'ah, 'aw 'et nilhdukw hoh hoolah tele. 'Et huwa 'ut'en unzoo 'i chah 'o nus ulhtus ulhtsi.

³ 'Et huwa whunalhúnih nts'e na'a ndi khunek dáhts'o 'ink'ez úlhchoot. Soo cho oohtun 'ink'ez nuhwhulubeshi whuch'a nuhwhubeni nahadunoohleh! 'Et 'aw whuz na'a zeh huwu cháhlah t'eh, soo 'undunut'ih k'una'a nuhgha hatésyalh, 'ink'ez nts'owhúya 'uhunet'oh nuhts'un tésyalh 'aw t'ewhuntutézhzin.

⁴ Bulunah nyulh 'uhint'ah Sardis whut'en, 'en 'aw dunaih chahudílhtsun. 'En lheyul 'i be hudélhts'i hoh sulh nahútedulh. 'Et huba soo hínzoo 'et huwa.

⁵ Ndunnah 'ut'en untsi' 'i ch'a 'ulhdeh, 'en naih lheyul 'i be hudutélt's'ilh. Ndi 'ilhuz ts'ukhuna 'i be dustl'us k'ut, 'aw buboozi 'uk'unatoosges ghait'ah. Se'aBá 'ink'ez bulizas bulh 'en bubut 'en se'ilhdzun hinli buduténilh.

⁶ Ndan 'udits'o, 'en Ndoni Yak'usda ba 'il-hunahuwúdulh, dája hubulhni, 'en hiyoozólhts'a huba' hoont'ah.”

Keyah Philadelphia dune Yak'usda ba 'ilhu-

nahuwúdulh dzuh nusahde soo whulh nudalhúya, suba hubudóni

⁷ “Et keyah Philadelphia dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh bulizas, 'en buts'un k'e'inges. Njan dudini: Ndun lubeshi bughu hoolah, ts'ah'un 'int'ah chah, 'ink'ez hubudayi cho David be da'dutut'aih na'a. Ndun dahúduta'aih, 'aw dune dana'doo'alh ghait'ah. 'Ink'ez dána'dú'aih 'aw dune dahana'doo'alh ghait'ah. 'En 'utni:

⁸ Nuhwhe'ut'en t'enuszun. Whunulh'en ndati 'udun 'udéntan nuhbut nióoni'ai. 'Ink'ez 'aw dune dána'dootan ghait'ah. Be ulhtus, 'i ntsolyaz áht'i, sughunek chah oohtun, 'ink'ez soози hubuts'un 'aw whuchaoodáhdlai ilah 'et huwa.

⁹ Soo zulhts'ai, ndunnah Satan buluglez huwhut'en, 'en Lizwif hinli hutni 'et whunts'ih huwhuts'it ho' hutni, 'aw Lizwif chahílah. 'Aw nawh cha'hoot'ah, nuhghu buníla 'ink'ez nuhbut teni' hunilhdzun ubutélhsilh. 'Et huwa t'ehonózin nuhk'esi' inle.

¹⁰ Nuhwhudáni dzuh nusahde soo whulh nudalhúya. 'Et whuz na'a sk'une' zaht'en. 'Et huwa ndi yun k'ut ndulhcho hoh dune dzuh nutedoh whusaóotelts'ulh hubootéldhzih 'et whuba. 'Et whutsuh whuch'a nanohtésdleh.

¹¹ Soo zúlhts'ai, khunyaz 'utesnilh whusatésyalh. Ts'ah'un aht'ah soo cho hoohtun. 'Et hukw'elha aht'en 'aw 'uyoon nuhgho hólhchoot ghait'ah.

¹² Ndunnah ndi 'ut'en untsi, 'i ch'a 'ulhdeh, ndunt'ah suYak'usda hubuluglez whucho whut'ah nain'a, 'i hubutelhsilh. 'Ink'ez 'aw tenáchahutésdulh. SuYak'usda boozi, 'i buk'ut buk'e'tegus. 'Ink'ez suYak'usda bukeyah whuti boozi, k'an 'et Jerusalem huwhutni, 'i chah buk'ut

buk'e'tesgus. Yak'uz ts'ih suYak'usda buts'un haootelts'ulh. 'Ink'ez k'an 'et 'i soози, 'i chah buk'e'tesgus.

¹³ Ndan 'udits'o, Ndoni Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, daja hubulhni, 'en hiyoozólhts'a huba' hoont'ah."

Keyah Laodicea dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, bulunah sughunek 'ants'i nuhwhuba 'int'ah, suba hubudóni

¹⁴ "Et keyah Laodicea dune Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh bulizas, 'en buts'un k'e'inges. Njan dudini:

Ndun ndóh honeh, bunalh 'úwhut'en, but'aníuznitan, ts'ah'un na'a 'int'ah chah, ndai Yak'usda 'uyinla, 'i 'en 'udechoo whé'whudilh'en 'int'ah, 'en 'utni:

¹⁵ Nuhwhe'ut'en k'ah ts'iyawh t'eoonúszun. Nts'e na'a Yak'usda ba aht'en, 'aw tube chaník'uz 'ink'ez 'aw tube chah chanízul soo cho náhk'uz k'us nehzul 'et da nuhwhuba hukwa' nooszin wule.

¹⁶ 'Aw chaník'uz chah aht'ah 'ink'ez 'aw chanízul chah 'aht'ah. 'Ants'i nahzulyaz li'aht'ah. 'Et huwa suzek hoh n'un nuhwhutéldzoh.

¹⁷ Lhe'dahni, 'Soode'a 'uts'int'ah 'o nus chah soo de'a 'uts'uja. 'Aw 'uyoo hoonliyaz ka cha'uznízun,' dahni. 'Et ndahínt'ah dalhútsi' ts'iyaintsuk nuhwhuba nek'e' hoot'ah aht'ah. Telhú'en aht'ah. Chaozeh'en aht'ah, 'ink'ez ust'et aht'ah.

¹⁸ Ndai gold kwun be 'o nus 'uldzoo suli, 'i si sts'un óhket nuhwhudusni. 'Et sih soo deh'a 'ooht'e. Naih lheyul, 'i chah sts'un óhket. 'Et sih 'et dune wahle, 'ink'ez 'ust'et ahli 'et 'aw hukwa

yáchazoohle. Na yoo, 'i na k'et dulhúye, 'et sih soo hóh'en.

¹⁹ Ndunnah hubuk'esi', 'en ts'iyawh khunek ulhtus 'i be hubulh yálhtuk 'ink'ez ts'ah'un na'a nenábusdlih. 'Et huwa nuhdzi ulhtus cho ulh'i 'ink'ez nuhwulubeshi nuhwheni whuch'a náhandunoohlelh.

²⁰ Soo zulhts'ai, ndati síyin 'ink'ez ndati whudúlghalh. Ndan sudits'o 'ink'ez suba dahúduzteztan, bughu datésyalh, bulh na'tést'ulh 'ink'ez didut chah sulh na'hutét'alh.

²¹ Ndan ndi 'ut'en ntsi' 'i ch'a 'ulhdeh, sukw'usda cho k'ut suzih tedalh hubugha ootés'alh. Si chah whuz na'a chah whuch'a nulhde 'ink'ez se'aBá bukw'usúda cho dézti, 'i k'ut buzih natl'adisda.

²² Ndan 'udits'o, Ndoni Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh, dája hubulhni, 'en hiyoozólhts'a huba' hoont'ah.”

4

John nduk yak'uz ndati 'udun 'udentan 'et whutélh'en

¹ 'Et hukw'elh'az whunulh'en 'ink'ez nduk yak'uz ndati 'udun 'udentan et whutélh'en. 'Et ndun 'udechoo yatelhduk duzíts'ai, be ts'ujih be yálhtuk li'utni. “Ndez suts'un dugha inyih, 'ink'ez k'an 'et hukw'elh'az daóotenilh whényuntéltun,” sulhni.

² 'Et 'aho Ndoni bulh sulh wheóodande lí'usja. 'Ink'ez yak'uz kw'uts'uzda cho dézti, 'i 'et su'ai 'i k'ut 'ilhunuh yuk'usda, 'et whutélh'en.

³ 'Ink'ez ndun hukw'usda tse dunézt, 'i jasper hiyulhni, 'ink'ez carnelian tse chah, 'et whuz na'a ndoonent'en. 'Ink'ez ndi kw'uts'uzda cho dézti, 'i

ditnik nayúgus, 'i bunayuzt'uk, tse, emerald hiyul-hni, 'i ndoonent'en.

⁴Ndi kw'uts'uzda cho dézti bunat nat lanezi 'o 'at dit kw'uts'uzda cho dézti, 'i bunaidelhúya. 'Ink'ez ndi kw'uts'uzda cho dézti, 'i nat lanezi 'o 'at dinah 'utsuh whudélhdzulh hik'udelhts'i. Naih lheyul, 'i be dune hinli. Gold nanezbaz 'i butsi k'éyuzdla.

⁵Ditnik oolhges, ditnik chah, 'ink'ez lhai yatuk 'i chah ndi kw'uts'uzda cho dézti, 'i buts'un haídukat. 'Ink'ez ndi kw'uts'uzda cho dézti, 'i bubut skwúnlai 'o 'at nankoh be whét'en, 'i dezk'un. 'I ndi skwúnlai 'o 'at nankoh Yak'usda bunududeh, 'i 'int'ah.

⁶'Et ndi kw'uts'uzda cho dézti, 'i bubut 'et bun k'ut whucho dezghel k'et too 'i khe li'int'ah, 'et whuz'ai li'hoont'ah. Lhum dant'ah bukiyúnt'en, 'et nduwhút'en. Ndi kw'uts'uzda cho dézti buk'ut chah 'ink'ez bunat chah dink'i hoonliyaz usjiz, 'i 'una zeh unli, bubut ts'ih chah 'ink'ez but'a ts'ih chah 'una bughu nezdla.

⁷'Udechoo usjiz, 'i khunaiti, lion, ndúwhut'en. Bulh nankoh usjiz, 'i musdusyaz ndúwhut'en. Bulh tak'i usjiz, 'i dune k'una'a bunen hoonli. Bulh dink'i usjiz, 'i sbalyan 'út'oh li'int'ah.

⁸'I nyoh dinah usjiz, 'i lhuk'i hoh lhk'utak'i ye nut'o, 'i bughu yuzdla. 'Ink'ez ndulhcho hoh 'una zeh unli buyuh ts'ih chah. 'Aw 'ulh'ek 'ink'ez dzenis ibulh nachahulhúyiz hoh njan nduhútni, "Lubeshi bughu hoolah, lubeshi bughu hoolah, lubeshi bughu hoolah, Yak'usda neMoodihti, 'en ts'iyai tsuk bughanus ulhtus 'int'ah. Ndun 'ant'e, 'ink'ez 'int'ah, 'ink'ez whusatéyalh," hutni.

9 Ndun 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni khuna, 'en kw'uts'uzda cho dézti 'i k'usda, 'en ndunnah hoonliyaz usjiz, soo cho ne'hiduni, hidélhti, 'ink'ez 'ahoolyiz nenachail'en hiyúlhni,

10 'et ndunnah nat lanezi 'o 'at dinah dune dune netsuh whedelhdzulh, ndun kw'uts'uzda cho dézti, 'i k'ut usda, 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni khuna, 'en hibut nacháhuneldel, hits'u téni' hunilhdzun ho' hut'en. 'Ink'ez butsi nanezbaz 'i hibut nihíninla, 'ink'ez 'uhutni,

11 “O neMoodihti nts'u ha baínduz, dénti, 'ink'ez ilhtus chah 'int'ah.

'I ts'iyawh 'et ndan ts'idóni huba soo 'ulzoo, ts'iyaintsuk inla 'et huwa.

Nyun inla 'et huwa 'int'ah, 'et whuz na'a hukwa' ninzun.”

5

Dustl'us buk'une'úsduzuguz, Yak'usda be busheep-yaz, 'iyílhchoot

1 Njan 'et whunulh'en, ndun kw'uts'uzda cho dézti yuk'usda, 'en nalhnih ts'ih dula be dustl'us lhch'az ts'ih buk'une'usdúguz, 'i 'ink'ez dustl'us lhegha ndunenduz. 'Ink'ez skwúnlai 'o 'at nankoh 'et bune'delhúdze.

2 'Et 'ilhunuh lizas soo ulhtus, 'en télh'en. 'Ink'ez tube cho njan ndutni, “Ndan soo 'uldzoo, 'en ndi dustl'us yadáha' dutelhch'ulh 'ink'ez lhk'etuwélelh?”

3 Nduk yak'uz, k'us yun k'ut, k'us yun t'ah chah, 'aw 'ilhunuh soo cha'ildzoooh hoolah ndi dustl'us yadáha' dutelhch'ulh k'us yuntel'h'ilh huba.

4 'Ink'ez 'aw 'ilhunuh soo cha'ildzoooh ndi dustl'us yadáha' dutelhch'ulh, 'ink'ez

yuk'uyatelhtuk k'us yuntelh'ilh. 'Aw nahiyóolhtelh ghait'ah, 'et huwa tube nasdutso.

⁵ 'Et 'ilhunuh dune netsuh whedelhdzulh, 'en 'usúlhni, "Intso ilah! Nilh'en Judah bulh hudédowh hubukhunai cho, lion hiyúlhni, ndun hubudayi cho David ts'ih haínzut, 'en 'uja ts'iyaintsuk whuch'a' nilhde. 'En zeh soo 'úldzoo ndi dustl'us yadáha' dutelhch'ulh, 'ink'ez ndi skwúnlai 'o 'at nankoh be lhúnedelhze, 'i yadáha' dutelhch'ulh.

⁶ 'Et ndet whutéhl'en tube suba hooncha. Ndi kw'uts'uzda cho dézti 'ink'ez ndi dinah hoonliyaz 'usjiz, 'ink'ez dune netsuh whedelhdzulh hubutah chah, 'et sheepyaz 'ilhuk'i, 'i hizelhghi, 'i nduwhút'en 'et siyin. Bude skwúnlai 'o 'at nankoh 'ink'ez skwúnlai 'o 'at nankoh 'una chah unli. 'I buna 'i 'int'ah Yak'usda be'ílhdzun unli skwúnlai 'o 'at nankoh nududeh. 'I ndi yun k'ut nduhóolcho whél'a.

⁷ 'Et ndun sheepyaz ndun kw'uts'uzda cho dézti, 'i k'usda, 'en nalhni ts'ih dustl'us yoontun, 'i yula k'ehíya'ai.

Yak'usda busheepyaz 'aw 'en zeh soo 'uldzoo

⁸ 'Et ndi dustl'us yílhchoot ibulh, ndi dinah hoonliyaz 'usjiz, 'ink'ez nat lanezi 'o 'at dinah dune netsuh whudelhdzulh chah, ndun sheepyaz hibut nacháhunedel. 'Ilhunuh hinli ts'iyawh nela be, be ts'ujun nuhúle, 'ink'ez tsets'ai gold unli, 'i ndi dez k'un sooltsun, 'i bet whudézbun. 'I ndi 'i 'int'ah dune Yak'usda bube'ildzun, 'en hiye tenadudli 'int'ah.

⁹ K'an 'et shun 'i hiyé whenijun hoh njan nduhutni,
 "Ndi dustl'us tálhcholh 'ink'ez buda' dutálhch'ulh 'et huba soo' nildzoo.

Dune nyazelhghi 'ink'ez nyuzkai be Yak'usda ba nenaonket.

'Ink'ez lhelhts'un hudedowh,
     'ink'ez lhelhts'un na'a yahulhtuk,
     'ink'ez 'uyoon dune, 'ink'ez lhelhdun keyah
     whut'en 'en chah.

10 'Ink'ez neYak'usda ba hubudayi cho 'ink'ez
     nawhulnuk nesilhsi.
     'Ink'ez ndi yun k'ut k'úne' ts'otel'ilh ka uz-
     dutélts'ilh.”

11 'Et njan whutélh'en 'ink'ez whudáts'o ndi
     kw'uts'uzda cho dézti, 'ink'ez hoonli usjiz, 'i chah,
     'utsuh whudéldzulh, 'en chah, 'en bunat lhanah
     lizas, 'en whuz hulai k'et 'aw whe hubuts'oodolhto
     ghait'ah,

12 'en tube cho njan duhútni,
     “Ndun sheepyaz hizelhghi, 'en ye ulhtus, hiye
     soode'a 'int'ah, be whútnih,
     'ink'ez nut'uk chah, be ts'udézti,
     'ink'ez be whét'en,
     'ink'ez ba ts'odélhti,
     'en 'int'ah ndi ts'iyawh huba soo 'úldzoo hoh whuz
     na'a uzdóolhti.”

13 'Ink'ez ndai usjiz nduk yak'uz 'int'ah, 'i ndi
     yun k'ut chah, 'ink'ez ndi yun but'ah ts'ih chah,
     'ink'ez k'us ndai ya too k'ut hoonli, 'en ts'iyawh
     njan nduhútni hoh ubudusts'o,

“En ba ts'odélhti, be ts'udézti, be whét'en,
     'ink'ez ts'iyaintsuk buk'une' whut'en, 'i chah,
     ndun kw'uts'uzda cho dézti k'usda chah,
     'ink'ez sheepyaz hizelhghi chah,
     'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni be'ilhdzun wule.”

14 'Et ndi dinah usjiz, 'i 'utni, “Et ndoh honeh!”
     'Ink'ez nat lanezi 'o 'at dinah 'utsuh whudéldzulh,

hibut nacháhuneldel 'ink'ez ndun 'ilhuz wheni khuna hits'u teni' nalhdzin.

6

Udechoo dustl'us lhudildze

¹ 'Et ndi dustl'us be lhídildze lhuk'i 'i ndun sheep-yaz 'i yuts'u hayálhch'ul 'et whutélh'en 'ink'ez dinah usjiz hubutah 'ilhuk'i 'i duzíts'ai. 'Ants'i ditnik k'una'a 'utni 'ink'ez “Anih 'ink'ez whunilh'en!” ni.

² 'Et whunalh'en 'ink'ez yeztli lheyul, 'i telh'en. Ndun yuk'usda k'aza nudútun. 'Ink'ez ndai netsi k'ustan nanezbaz, 'i butl'ayéls'tut. 'Et whuz na'a ts'iyannah ch'a telhdoh 'ink'ez whuch'a' butélhdoh ka, 'et whuz whinya.

Bulh nankoh dustl'us lhudildze

³ 'Et bulh nankoh dustl'us lhudildze, 'i yuda' dutelhch'ul. 'Ink'ez bulh nanah usjiz, 'i 'utni 'et 'oozálh's'a, “Anih 'ink'ez whunilh'en!” ni.

⁴ 'Ink'ez 'uyoo yeztli, tube dúlk'un, whuz whellhah. Ndun yuk'usda, 'en be ts'ah'un na'a lhts'un 'uts'int'ah, ndi yun k'ut whut'en bughu hootélhchulh, 'et yutl'aho'ai dune luhhoodughan ka. 'Ink'ez soh cho 'i butl'ayánkez.

Bulh tat dustl'us lhudildze

⁵ Ndet bulh tat dustl'us be lhídildze yuda' dutelhch'ul. Ndi bulh tanah usjiz 'et 'oozálh's'a 'ink'ez 'utni, “Anih, whunilh'en!” Whuz yuta'en 'ink'ez yeztli dulh'k'us, 'i yutélh'en. Ndun yuk'usda, 'en bé ne'uldas, 'i bula k'ét yuzdla.

⁶ 'Ink'ez ndi dinah usjiz hubutah ts'ih 'uwhutni, “Lhes haníyeh busa 'ilhuz dezbun, 'i lhuk'i sooneya denarius hiyúlhni, 'i k'elha yutez'ai. 'Ink'ez tak'i busa ndultsuk tl'o mai, barley hiyúlhni, 'i

lhuk'i sooneya denarius hiyúlhni, 'i k'elha yutez'ai. 'Ink'ez khe be 'ut'es 'ink'ez mai too chah, ndi ts'iyaintsuk khun teh tinta' oolh'en gunih."

Bulh dink'i dustl'us lhudildze

⁷ 'Et bulh dink'i dustl'us lhídildze, 'i yuda' dutel-hch'ul hoh bulh dinah usjiz 'et ndutni, "Anih 'ink'ez whunilh'en!"

⁸ Whunulh'en 'ink'ez yeztli bodande nduwhút'en. 'Ink'ez yuk'usda boози, 'i be yáts'adlah hiyúlhni. 'Et niz t'eh yahadla delhts'i, Hades huwhút'ni, 'et buwhunel'ts'ulh. Ndi yun k'ut whut'en hoontsolyaz, nedo k'ah, ($\frac{1}{4}$) huwhutni, 'et 'uwhulcho hubuhuteghan, 'et bughá whul'ts'ut. Soh cho be, 'ink'ez dai chah, dada nudúzut, 'i chah, 'ink'ez chuntah khunai, ndi be dune yahutádlah.

Bulh skwúnlai dustl'us lhudildze

⁹ Ndet bulh skwúnlai dustl'us be lhídildze yuda' dutel'hch'ul hoh ndunnah Yak'usda bughunek bugha 'ink'ez highunek highi yalhtuk, dune hubanghan buzul, 'en Yak'usda bukw'uzdai t'ah hubutélh'en.

¹⁰ 'Et tube cho njan nduhút'ni, "Nek'une' 'ul'en nyun lubeshi nghu hoolah, 'ink'ez ts'ah'un 'int'ah chah inli. Ndi yun k'ut ndunnah neanghan dawhuldzuh neuzkai bugha huba nahutanyeh 'ink'ez neba k'uténtnilh?"

¹¹ 'Ink'ez 'ilhunuh hinli hoh lheyul, 'i nahuyits'uz hubutl'a hínanla. 'Ink'ez hubuhút'ni, hubulh 'ulhna 'en 'ink'ez hubulh utsinkah 'en chah ts'iyawh 'en buk'una'a zeh hubuhuteghan, 'et lhaoodutenilh whuts'un, naoolhúyis.

Bulh lkh'utak'i dustl'us lhudildze

12 'Et sheepyaz 'et bulh lkh'utak'i dustl'us be lhidildze yuda' dutelhch'ul hoh khunyaz tube yun nughésnai, 'ink'ez sa chah dulhk'us suli, naih dulhk'us nduwhút'en. 'Ink'ez 'ulh'ek ooza chah, 'uskai nduwhút'en suli.

13 'Ink'ez sum 'i chah yun k'ut nainkat. Ndi duchun figs mai ntet'ai whutsuh 'ants'i nilhts'i ulhtus, 'i be yun nanukuk, 'et whuz na'a sum, yun k'ut nainkat.

14 'Ink'ez nts'e na'a dustl'us lhenahinudus, 'et whuz na'a yat'a lhenáwhunéduduz 'et whuz na'a hoolah whuzdli. Dzulh chah 'ink'ez noo teh, ts'iyawh whuzdla 'udun neoninkat.

15 Ndi yun hubudayi cho dune ncha, dune soode'a 'int'ah, nehughan bumoodih, dune ulhtus, 'ulhna ts'iyawh, 'ink'ez 'ulhna bula nadetnik, 'en chah, 'en ts'iyawh tse 'an 'ink'ez dzulh tah tse t'ah, hoh huntelhu'i.

16 'Ink'ez 'uhutni, "Tse 'ink'ez dzulh tubulh nek'eoonóot'ah. 'Et t'eh ndun kw'uts'uzda cho dézti k'usda, 'en bunen 'ink'ez ndun sheepyaz ye húnilch'e, 'i ch'a neúntoolh'i.

17 'Alha ye nelh hunilch'e, 'i 'aw 'et whudzin whusawhélt's'ut. 'Aw 'ilhunuh whunts'i whulh wuyin ghait'ah."

7

Israel ts'un hainde 144,000, 'en hubunintak hube hoodet'en téleh

1 'Et hukw'elh'az dinah lizas ndi yun k'ut dit nódelhúya hoh ubutéhl'en. Ndi nilhts'i dink'i ndi yun k'ut 'ink'ez yatoo k'ut, 'ink'ez duchun chah, ndi buk'ut noolhts'i ka, 'et whuch'a k'ah hiyoon-tun.

² 'Et 'uymoon lizas ndaz de yedoh út'oh hoh télh'en. Yak'usda khuna, 'en ye hóodalh'eh, 'i ye'alh. 'Et ndunnah dinah lizas, 'en yun chah 'ink'ez yatoo bulh tinta 'otélh'ilh ka bughá whults'ut. Soo 'ultus hoh

³ 'en 'ubulhni, “Ndunnah neYak'usda be 'ulhna hinli, 'en 'et Yak'usda ye hóodalh'en, 'i be hubunintak hube hóodet'en hubuts'u telhtsilh, 'et whutsuh ndi yun, ya too, 'ink'ez duchun chah tinta oolh'en gunih!” ubúlhni.

⁴ 'Et danéltuk hubunintak hubube hóodet'en suli whudáts'o. Israel hits'ah haínde hubuzkeh, lhelhts'un hudedowh, 'en ts'iyawh 144,000 hinli. 'En ts'iyawh hubunintak hube hoodet'en hubuhulhtsi.

⁵ Judah hudedowh ts'ih haínde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

Reuben hudedowh ts'ih haínde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

Gad hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

⁶ Asher hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

Naphtali hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

Manasseh hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

⁷ Simeon hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

Levi hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

Issachar hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

⁸ Zebulun hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

Joseph hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.
Benjamin hudedowh ts'ih hainde, 'en 12,000 hube hoodat'en hubuhulhtsi.

Ndunnah lheyul, 'i be húdelhts'i

⁹ 'Et hukw'elh'az whunilh'en 'ink'ez lhanah dune, hulai k'et 'aw hubuts'oodolhto ghait'ah, 'en hubunulh'en. Lhelhdun keyah whut'en, lhelhts'un hudedowh chah. Yinkak dune chah. Ts'iyawh lhelhts'un na'a yahúlhtuk 'uhint'ah. 'En ts'iyawh kw'uts'uzda cho dézti, 'i 'ink'ez ndun sheepyaz hibut nudelhúya. Ts'iyawh lheyul, 'i nahiyits'uz, 'i be dune hinli 'ink'ez 'ul tl'otel nduwhút'en, 'i hídelelh.

¹⁰ 'Et 'en tube cho 'uhutni
“NeYak'usda kw'uts'uzda cho dézti k'usda 'ink'ez ndun sheepyaz chah,
be uzdujih, 'en butsu hawhélts'ut!”

¹¹ 'Utsuh whudélhdzulh, 'ink'ez dinah usjiz, lizas chah, 'en ts'iyawh ndi kw'uts'uzda cho dézti, 'i hinat nudelhúya, hibut nacháhuneldel 'ink'ez Yak'usda hits'u teni' nalhdzin.

¹² 'Ink'ez 'uhutni,
“Ndoh honeh! Uzdóolhti.
'Et huwa ye dézti,
be ts'uwhunih,
    be ts'ílhtus 'ink'ez nut'uk,
    be chanailya ts'utni,
be uzdézti chah,
    ndi ts'iyawh neYak'usda be'ilhdzun wule 'il-
    huz 'ink'ez 'ilhuz wheni.
'Et ndoh honeh!”

13 'Aw 'et 'ilhunuh 'utsuh whudélhdzulh, 'en 'usúlhni, “Ndunnah lheyul, 'i be hudelhts'i, ndunnah ndan ho' hint'ah? 'Ink'ez nts'ez de hahándel?”

14 'Et 'udúsni, “SMoodih nyun t'eoonínzun.” 'Et 'usúlhni, “Hoh t'eh soo degha nus dune dzuh nuhutedoh, 'en 'uhuja hoh da whuz na'a dzuh nuhuzde. 'Ink'ez ndun sheepyaz buzkai be dunaih toonáhiyuzguz 'ink'ez lheyul suli.

15 'Et huwa Yak'usda bukw'usúda cho dézti, 'i hinat nudelhúya. 'Ink'ez dzin 'ink'ez 'ulh'ek ibulh hiluglez whucho hiba ne'ut'en. 'Ink'ez ndun ndi kw'uts'uzda cho dézti yuk'ut usda, 'en hubutah 'int'ah 'ink'ez bughu tele.

16 'Aw 'o 'un buyuh nucha'telhúts'ul 'ink'ez 'aw 'o 'un ta'óde ghait'ah. 'Aw sa zul niz chah 'uhot'e ghait'ah, 'ink'ez 'aw tube cho huba whunoozul ghait'ah.

17 'Et huwa 'ubinla, ndun sheepyaz kw'usúda cho dézti, 'i hubutah 'int'ah, 'en bughu tele hoh butsuh teyalh 'ink'ez ndi too 'ilhuz wheni buk'u ts'ukhuna, 'i ts'un úbutelih. 'Ink'ez Yak'usda bunatsul too ts'iyawh buna k'et whúna'idutelhdoh.”

8

1 'Aw 'et ndunah sheepyaz ndi búlh skwunlai 'o 'at nankoh dustl'us be lhidildze yuda' dutelhch'ul hoh lhulcho ($\frac{1}{2}$) hukw'e' hunint'o, 'et nduhooldzah bat'en, 'et yak'uz nt'eoodínil.

2 Skwunlai 'o 'at nanah lizas Yak'usda but nudelhúya hubutélh'en. 'Ink'ez skwunlai 'o 'at nankoh be ts'újih, 'i hubutl'a yánkat.

3 'Et 'uyoon lizas kwun tsit be nut'a, gold be 'ulya, 'i na'a, whusainya 'ink'ez Yak'usda bukw'uzdai

but siyin. Bet yudutéłhk'un sooltsun, 'i lhai hitl'aindzai. 'I dune Yak'usda bube'ildzun, 'en hubutenadudli, 'i bulh Yak'usda bukw'uzdai gold be 'ulya, 'i k'ut néyoooleh ka. Ndi Yak'usda bukw'uzdai 'i kw'uts'uzda cho dézti bubut yuzkai.

⁴ Ndi kwun tsit be nut'o sooltsun bulut 'ink'ez dune Yak'usda bube'ildzun, 'en hubutenadudli 'i bulh, ndun lizas bula k'et ts'ih Yak'usda ts'un whédukat.

⁵ 'Et ndun lizas kwun tsit be nut'o yíłhchoot 'ink'ez Yak'usda bukw'uzdai k'ut kwun 'i be yudéłhbun. Yun k'éyilhkat hoh khunek lhai, 'i be taodetnik, ditnik dutni, ditnik oolhges, 'ink'ez yun chah noghésnai.

⁶ 'Et ndunnah skwunlai 'o 'at nanah lizas, skwunlai 'o 'at nankoh be ts'ujih nuleh, hiye tejih wheni lhaháduja.

'Udechoo be ts'ujih, 'i yé' déja

⁷ 'Et 'udechoo lizas be ts'ujih, 'i yé' déja, 'ink'ez ooloo tsan 'ink'ez kwun 'i 'uskai bulh 'int'ah, 'i yun k'e híyilhkat. 'Et ndi yun k'ut whuduchun ($\frac{1}{3}$) 'i dánk'un. 'Ink'ez yun whut'an neyelh ts'iyawh chah dánk'un.

Be ts'ujih, 'i bulh nankoh, 'i yé' déja

⁸ 'Et lizas bulh nánah be ts'ujih, 'i be 'udéja. Dzulh cho ndulh cho kwun be dez'k'un, 'i yatoo k'ut tahíyah'uz. 'Et yatoo ($\frac{1}{3}$) 'i 'uskai zeh suli.

⁹ Yatoo k'ut khunai ($\frac{1}{3}$) 'i yahadla. 'Ink'ez ts'i cho nukat ($\frac{1}{3}$) 'i chah hoolah suli.

Bulh tak'i be ts'ujih, 'i yé' déja

¹⁰ 'Et bulh tánah lizas be ts'ujih, 'i be 'udéja. 'Ink'ez sum cho yaz ts'ih halts'ut. Be nekwunult'a

k'una'a dez k'un 'ink'ez 'ukoh ($\frac{1}{3}$) 'et 'uw hultsuk hukw'eílt's'ut. 'Ink'ez too yun ts'ih hánusuli k'ut chah.

¹¹ Ndi sum, 'i wormwood, 'i boozi. Ndi boozi ts'ulki', 'i hiyúlhni. 'Ink'ez too ($\frac{1}{3}$) 'i wormwood, 'i suli. 'Ink'ez dune lhanah ndi too hik'eyaídla, ts'iyawh ts'ulki' suli 'et huwa.

Bulh dink'i be ts'ujih, 'i yé' déja

¹² 'Et lizas bulh dinah be ts'ujih, 'i be 'udéja hoh dzenis ooza, 'ulh'ek ooza, 'ink'ez sum chah ts'iyawh whenghaz ($\frac{1}{3}$) ndi ts'iyaintsuk but'agheznai. 'I ts'iyawh dulhgus suli. 'Et huwa dzenis whenghaz ($\frac{1}{3}$), 'ulh'ek chah ($\frac{1}{3}$) tsahólhgus suli.

¹³ 'Et yaz ts'ih 'ilhunuh lizas yedoh hut'oh, 'et nalh'en, 'ink'ez soo 'ultus hoh njan ndutni, “Nuh-wheni ndi yun k'ut delhúts'i, degha nus hoontsi' nuhts'u whékulh, degha nus hoontsi' nuhts'u whékulh, degha nus hoontsi' nuhts'u whékulh, ndi tanah lizas be ts'ujih, 'i be 'aw 'et hiye téjih 'et huwa!”

9

Bulh skwunlai be ts'ujih, 'i yé' déja

¹ 'Et bulh skwunlat lizas be ts'ujih, 'i be 'udéja, 'ink'ez sum ndus de yun k'élt's'ut, 'et whunalh'en. 'En ndi tsak'et whucho whutl'ah hoolah 'i be whuda'de'ai, 'en butl'ayélt's'ut.

² 'Ink'ez njan tsak'et whucho whutl'ah hoolah whudá' dutéz'ai. 'Et 'ants'i koo tube whunezul cho k'una'a lhut nyus de hanéldo. 'I be dzenis ooza chah 'ink'ez yat'ah 'i bulh ndulhcho hoh tsahólhgus suli.

3 'Et ndi tulk'us cho lhut tuz haíndel 'ink'ez yun k'eíndel. Ndi tulk'us cho nts'e na'a hukwa' ninzun ne'tet'en, 'et bughá whults'ut. Ndi poison unli, 'i scorpion hiyulhni, nts'e na'a hukwa' ninzun tune'ut'en 'i k'una'a.

4 Ndi tulk'us cho 'i khunek hitl'adánla yun k'ut tl'o hanúyeh, k'us hanúyeh, duchun teh, ndi tinta' yóolh'en gunih hiyúlhni. Ndunnah dune Yak'usda ye 'ehóodalh'i hubunintak hubuk'uhoolah, 'en zeh hubundólhdah hubudáni.

5 'Ink'ez hubuteghan hubugha chahoolts'ulh. 'Ants'i skwunlai sanun 'et dzuh nuboolhdzut. Ndi scorpion hiyulhni ubooget whuz na'a hukw'e húdunteda.

6 Hoh dzin whusawhélts'ut t'eh, 'et dune hoh yahutadlah hukwa huntetalh 'et whunts'ih 'aw nahohó'alh ghait'ah. Yahutadlah tube hukwa' huntezilh 'et whunts'ih 'aw yahódlah ghait'ah.

7 Ndi tulk'us cho yeztli dune lhutedughan ts'ih telh'az nduhóotet'en. Butsi nanezbaz gold nduwhút'en, 'i butsi nanezbaz. 'Ink'ez bunen 'i chah dune nen nduwhút'en.

8 Butsigha, 'i chah ts'ekoo tsigha nduwhút'en. Bughoo, 'i chah khunaiti, lion hiyulhni, bughoo 'et nduwhút'en.

9 'Et 'utes dzoot ni'delya hiye délhts'i. 'Ink'ez but'a 'i chah 'ants'i yeztli lhai 'elhbus dune nehughan ts'ih telhughaz 'et ndutni.

10 'Ink'ez buche 'i scorpion buche nduwhút'en. 'Ink'ez buche be neoget 'ink'ez buk'e whúnduda. 'Et dune skwunlai sanun whuts'un dune hubundoolhda, 'et hubughá whults'ut.

11 'Ink'ez tsak'et whucho whutl'ah hoolah whulizas 'en ba hubudayi cho unli. 'En Hebrew

buk'una'a Abaddon hiyulhni, 'ink'ez Greek buk'una'a Apollyon be húyoozi.

¹² 'Aw 'et 'udechoo degha nus hoontsi' hoh whélts'ut. Soo zélhts'ai, nawh degha nus 'o nus hoontsi' whuz de whélts'ulh.

Bulh lkh'utak'i be ts'ujih, 'i yé' déja

¹³ 'Aw 'et bulh lkh'utat lizas be ts'ujih, 'i be 'udeja. 'Ink'ez ndi Yak'usda bukw'uzdai gold be 'ulya, Yak'usda bubut yuz'ai, 'i Yak'usda bukw'uzdai dink'i bude yinli, 'i butuz 'uwhutni.

¹⁴ Bulh lkh'utat lizas be ts'ujih nutun, 'en 'uts'utni, “Ndunnah dinah lizas lhughel 'ukoh whucho, Euphratis huwhútni, 'en bula nadont-nih.”

¹⁵ 'Et ndunnah dinah lizas nts'oh huwa 'uhunet'oh, ndet dzin, ndet sanun, 'ink'ez ndet naooduzuk wheni, 'et wheni lhahúdínt'ah ndi yun k'ut dune ($\frac{1}{2}$) 'en huboohooghan ka bula hudétnik.

¹⁶ Ndunnah nehughan yeztli k'ahúdelhts'i, 200,000,000 hinli hutni, 'et 'uhuneltsuk huboozáhts'a.

¹⁷ Njan ho'en, 'et yeztli chah í'en. 'Et ndunnah hik'udelhts'i, t'es dzoot nihúdelya kwun lí'int'ah dulk'un, duldzan 'ankw'us dulhgus lí'int'ah, 'ink'ez sulphur k'una'a dultl'uz 'i be húdelhts'i. 'Ink'ez yeztli butsi 'ants'i khunaiti, lion, butsi dónet'en. 'Ink'ez buzek ts'ih kwun, lhut, 'ink'ez sulphur ndi buzáhaidukat.

¹⁸ Ndi tak'i hiye dzuh nutédeh, 'i be ndi yun k'ut dune ($\frac{1}{2}$), 'en yahadla. Ndi kwun 'ink'ez lhut, 'ink'ez sulphur 'i yeztli buzáhaidankat, 'i hik'eyaídla.

¹⁹ 'Et yé ulhtus buzek chah, 'ink'ez buche chah, whuz de haidukat 'et huwa. Buche tl'ughus

lí'int'ah 'ink'ez 'utsi bulanduni'ai. 'I be dune hundélhdaih.

²⁰ Ndunnah ndi yun k'ut dune, ndi hiye dzuh nutedeh ye k'eyáchahadlal, 'en nduhút'en 'et 'aw hubulubeshi whuch'a hubeni náchahudunílel. 'En 'awhuz ntsi' nududeh, 'i hits'u teni' nilhdzun 'et huwa. 'Ink'ez 'uk'edéltsi, gold, silver, dulk'un t'eh, tse, 'ink'ez duchun be 'ulya, ndi 'uk'edéltsi chawhes'en 'int'ah, cha'dústs'uk 'int'ah, 'ink'ez nuchásyah chah 'int'ah, ndi hits'un teni' nilhdzun, 'et 'ustl'e' cha'hinil.

²¹ Dune hughan, 'ink'ez hudeyun, k'us dune 'ink'ez ts'ekoo bulh tinta' hút'ih, k'us 'uhundunut'ih, 'et ts'iyawh nuhwhulubeshi whuch'a nuhwhubeni nachahadunílel.

10

'Uyoon lizas ncha dustl'usyaz 'i nuyúlhchoos

¹ 'Et doo chah 'uyoon lizas ncha ndus de yak'uz ts'ih hainya yutéh'en. Kw'us tah 'int'ah 'ink'ez ditnik na'nanguz, 'i butsi k'ut nanesdúguz. Bunen sa nduwhút'en 'ink'ez buke kwun nduwhút'en.

² 'Ink'ez dustl'usyaz 'i nuyúlhchoos. Nalnih ts'ih duke be yatoo k'edit'ez, 'ink'ez 'íntl'as ts'ih duke be yun k'edit'ez.

³ 'Ink'ez ndun lizas ncha soo khunaiti lion dulghoo, whuz na'a 'udeja. Soo hahuyih ibulh skwunlai 'o 'at nankoh ditnik 'udéja.

⁴ Skwunlai 'o 'at nankoh ditnik 'udeja hoh, 'aw 'et 'uk'e'tesgus. 'Et ndus de yak'uz ts'ih sulh yáztelhtuk. 'Et 'usúlhni, "Skwunlai 'o 'at nankoh ditnik daja déja, nyunch'oh zeh t'eeonónzin, 'aw 'uk'e'ónges gunih!"

⁵ 'Ink'ez ndun lizas ncha yatoo 'ink'ez yun k'ut siyin, 'en yak'uz ts'ih didilnik nalh'en.

⁶ 'Et yak'uz 'ink'ez ndai 'et hoonli, yun 'ink'ez ndai buk'ut hoonli, yatoo 'ink'ez ndai hubutah hoonli, ndun 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni khuna, 'en ts'iyawh 'uhoonla, 'en boozu be lizas ncha njan ndutni 'aw 'et neóodinzut! 'Aw 'o 'un hubaoolh'i ghait'ah.

⁷ 'Et whunts'ih ndun bulh skwunlai 'o 'at nan-nah lizas 'aw 'et ndet dzin be ts'ujih, 'i be 'udutenilh hoh Yak'usda ho' hoont'ah wheyuh lhaóodutetnilh. 'Et whuz na'a Yak'usda hube 'ulhna nus whunílh'en, 'en 'et hubugha ubudáni inle.

Ndi dustl'usyaz 'i John ya'al

⁸ 'Et whutsuh da yak'uz ts'ih sulh yailhtuk whudáts'o, doo chah sulh yatelhtuk 'ink'ez 'utni, “Ndun lizas yatoo 'ink'ez yun k'ut siyin buts'un yínyalh 'ink'ez dustl'us nuyúlhchoos, 'i ólhchoot.”

⁹ 'Ink'ez lizas bughu níya 'ink'ez 'udusni, “De' dustl'us sutl'ailhchoos.” 'Et 'usulhni, “Nah! Il-hchoot 'ink'ez í'ah! Mbut ba ts'ulki' tele, 'et whunts'ih nzek 'et honey k'una'a mba telki.”

¹⁰ Lizas dustl'us bula k'e hayálhchooz 'ink'ez í'al. Sást'ai hoh honey k'una'a suba lhuki. 'Et whélnho hoh subut bet ts'uwhulki' suli.

¹¹ 'Ink'ez 'usulhni, “Lhanah dune, lhawh hudedowh, lhelh ts'un na'a yahúlhtuk, 'ink'ez hubudayi cho chah, doo chah 'en hubugha nus whunólh'en hubudóoni huba' hoont'ah.”

11

Nanah bunalh 'uhooja

1 'Et doo chah tl'oghazilh be 'ún de'ooldzih duchun li'int'ah, 'i stl'aidantan 'ink'ez lizas 'et siyin 'ink'ez 'utni, “Didinyih 'ink'ez Yak'usda hubuluglez whucho, Yak'usda bukw'uzdai chah ndi bunduná'olhdzih. 'Ink'ez nyooz luglez whucho Yak'usda ts'ih teni' nilhdzun, 'en chah huboodolhto.

2 'Et whunts'ih luglez whucho whuzih tse whunalhtun ba n'az ts'ih, 'et whute 'aw whunducha'zolhdzih. 'Et 'udun yun k'ut whut'en bughá whunt'ai ho' hoont'ah. 'Ink'ez ndi yun k'ut Yak'usda bukeyah whuti, 'et dit lanezi 'o 'at nankoh sanun (42) 'et 'ants'i buba' hoonli hukw'u na'a hoh ndulhcho nahutedulh ho' hoont'ah.

3 'Et ndunnah nanah suba bunalh 'uhooja, doso dulhk'us, 'i be húzke, 'en 1,260 dzin 'et nus hon-telh'ilh, 'et butl'a óotes'ah.

4 Ndunnah nanah, 'en nankoh duchun, Olive hiyúlhni, 'ink'ez nankoh be whét'en, 'i neMoodihti, ndi yun k'ut whuYak'usda, 'en bubut nanídez'a, 'i hinli ho' hint'ah.”

5 Ndunnah bunalh 'uhooja ubundólhdah hukwa 'ut'en, kwun buzek haidutenolh 'ink'ez hubuch'a detni hoolah hubuhutelhtsilh. 'Ink'ez ndan hubundóolhdah hukwa' ninzun, 'en ndez na'a hizóolghelh huba' hoont'ah.

6 Ndunnah nanah, 'en nduk yaz chan ch'a whudána'hudute'alh huba' hoont'ah. 'Aw nus whuhunoolh'en whutah 'et 'aw nachaootelhtil 'et huwa. 'Ink'ez ndi too 'i chah 'uskai hitelhtsilh. Ndi yun k'ut hukwa' huninzun totsuk hiye dzuh nutedeh, 'i nudútezut, 'et nduhóot'en 'et hubutl'a whélts'ut.

Ndunnah nanah bunalh 'úhooja, 'en 'ubuhuzel-hghi

⁷ 'Aw 'et ndunnah nanah bunalh 'úhooja dune hubulh yáhalhtuk, 'ustl'e' 'uhudéja hoh, khunaiti ntsi', 'i tsak'et whucho whutl'ah hoolah halget, 'i hubulh hutedughan, hubuch'a' telhdoh, 'ink'ez hubutuzelghelh.

⁸ 'Ink'ez hubuyust'e, keyah whuti, 'et ti yun nibaníhti. Njan keyah whuti 'et 'uts'uwhutni, keyah Sodom 'ink'ez yun k'ut Egypt ndúwhult'ah. 'Et neMoodihti lhdulalhgus k'ehíyilhti inle.

⁹ 'Et bulunah dune, lhelhts'un hudedowh, lhelhts'un na'a yahúlhtuk, 'ink'ez lhelhdun keyah whut'en chah, ndi buyust'e tat dzin 'o 'at lhuholcho dzin hubuhuntel'hil. 'Ink'ez 'aw dune whuyihítelhtelh butl'a huhoo'alh ghait'ah.

¹⁰ Ndi yun k'ut whut'en huhootét'i 'ink'ez hóntelhnik. 'Ink'ez lhts'e' hutéldulh. Ndunnah nanah nus whunílh'en dazsai, 'en dzuh nunéhulhde hutni 'et huwa.

Ndunnah bunalh 'uhooja dune hubanghan dinahudidel

¹¹ Tat 'o 'at lhuholcho dzin inle hoh Yak'usda buyiz be ts'ukhuna biye délts'ut 'ink'ez dinahudit'az. Ndunnah hubunalh'en tube hunelhújoot.

¹² Ndus de yak'uz ts'ih tube cho 'uwhugeja, "Ndez áh'us!" ni. 'Ink'ez buch'a detni bunalh kw'us k'ut yak'uz ts'ih whehá'az.

¹³ 'Et whulhugha 'uhunet'oh hoh tube yun nughésnai. 'Ink'ez keyah whuti (1/10) 'et nawhúnet'ai. 'Et yun nughésnai hoh 7,000 dune hedúghan. 'Et 'onghun tube whéhunelhújoot 'ink'ez yak'uz whuYak'usda, 'en hidálhti.

14 'Et whúlh nat degha nus hoontsi' whewhélts'ut. Soo zelhts'ai whulh tat 'o nus degha nus hoontsi' 'a hoh whuz de whélts'ulh.

Bulh skwunlai 'o 'at nankoh be ts'ujih, 'i yé' déja

15 'Aw 'et whúlh skwunlai 'o 'at nanah lizas be ts'újih, 'i be 'udéja. 'Et yak'uz ts'ih lhanah tube njan duhutni,

“Ndi yun k'ut hubudayi cho bukeyah neMoodihti 'ink'ez buChrist, bube'íldzun whuzdli. 'Ink'ez 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni hubudayi cho tele.”

16 'Et nat lanezi 'o 'at dinah 'utsuh whudélhdzulh Yak'usda but dukw'usuda cho dézti k'uhudelhts'i, 'en Yak'usda but nachahuneldel 'ink'ez hubuts'un teni' hunalhdzin.

17 'Ink'ez 'uhutni,
 “O Yak'usda neMoodihti degha nus ulhtus inli. Ndan inli, 'ink'ez ndan ant'e, 'ink'ez ndan whuz de téyalh inli. Ndai be íltus, 'i cho ílhchoot 'ink'ez hubudayi cho inle 'et huwa. Chanailya nts'útni.

18 'Udun yun k'ut whut'en huhunílch'e 'ink'ez nyoo be húnilch'e, 'i 'aw 'et whusawhélts'ut. Yahadla huba na'dutédeh whusawhélts'ut. Nye 'ulhna nus whunílh'en 'ink'ez dune nye'ildzun,

ndunnah nyoozi ye nuljut,
 ntsol 'ink'ez ncha, 'en chah,
 'en ts'iyawh huba' k'elha whutele.

'Ink'ez ndunnah ndi yun k'ut dune nilh'en, 'en chah tinta' 'ant'en hubutelhtsilh.”

19 'Ink'ez Yak'usda hubuluglez whucho yak'uz whuz'ai whudáha' dankez. Ndi chunkhelh dézti, 'i bet khunek neba lhaídinla, ndi nankoh tse k'ut 'uk'uné'uzguz, 'i bé dezdla, 'i nyo hubuluglez whucho nul'en. 'Ink'ez ditnik oolhges, tube tawhúdetnik, ditnik dutni cha' whutni. Yun nughútnah, 'ink'ez 'oondloo tsan nincha, 'i chah nanánkat.

12

1 'Aw 'et nduk yat'ah ts'ih huwa ít'en, 'et hoh wheóodiltsai, ts'eke bunaih sa ts'un hainduz nduwhút'en, 'i be dune unli. Buketl'ah 'et 'ulh'ek ooza 'us'ai. 'Ink'ez lanezi 'o 'at nankoh sum 'i butsi náyuzt'uk.

2 'Ink'ez ski bulh 'int'ah. Ka' dutni 'aw 'et ski whutéleh.

3 'Ink'ez doo chah zeh 'uts'un na'a nduk yat'ah ts'ih huwa ít'en, 'et hoh wheóodiltsai. Whunulh'en t'l'ughus cho khunai k'una'a núlget dulk'un, skwunlai 'o 'at nankoh butsi 'ink'ez lanezi chah bude únli. 'Ink'ez skwunlai 'o 'at nankoh butsi, 'i 'ilhuk'i hoh hubudayi cho butsi nayuzt'uk nduwhút'en, 'i butsi nayuzt'uk.

4 Duche be nduk yat'ah sum ($\frac{1}{3}$) ndi ndus de hayálhdel 'ink'ez yun k'éyilhdel. Ndun ts'eke 'aw 'et buyaz whutéleh, 'en yubut siyin, soo ski whuzdli ibulh yutelhnoh 'et hukwa.

5 'Ink'ez ts'eke duneyaz sulhsti. 'En ndi yun k'ut lhelhsts'un hudedowh, ts'iyawh 'ut'es tuz be k'une' butel'en. 'Ink'ez buyaz 'en Yak'usda 'ink'ez bukw'usúda cho dézti, 'i whuz whehíyalhti.

6 'Ink'ez ts'eke chuntah dune chahóot'ih ts'ih whetsílhya. 'Et Yak'usda yuba lhaóodilhdzun, 'et

usda. 'Et 1,260 dzin 'et 'uwhuldzah, 'et ya'al, 'i be bughu tedleh.

Satan yak'uz tinahinino

⁷ 'Ink'ez nduk yat'ah whelhónidughan. Michael 'ink'ez dulizas teh tl'ughus cho khunai k'una'a nulget ch'a nihúndendel. 'Ink'ez ndi tl'ughus cho khunai k'una'a nulget, 'i dulizas teh huba nch'a nihúnindel.

⁸ 'Aw ndunnah tl'ughus khunai k'una'a núlget 'ink'ez bulizas teh, 'aw whuch'a cha'híldoh. 'Ink'ez yat'ah húdelhts'i whuch'a hubuhunézyoot.

⁹ 'Et ndi tl'ughus cho khunai k'una'a núlget ncha, 'en téhinino. Ndi 'uda whutl'ughus, netsudule 'ink'ez Satan hiyulhni. Ndi yun k'ut ndulhcho hoh dune nana'ah, 'en 'int'ah. Bulizas tubulh ndi yun k'ébuhuninyoot.

¹⁰ 'Et nduk yak'uz ts'ih tube cho njan nduhudéja, “Aw 'et be uzdujih, 'i 'ink'ez be ts'ilhtus, Yak'usda hubudayi cho unli chah, 'et buChrist, 'en moodih tele whusawhélt'sut. Netsudule ndun nelhutsinkah hubuk'eho'alh, 'en ndi yun k'éhininyoot 'et huwa.

Netsudule 'en 'ut'en Yak'usda but seyin hoh dzin 'ink'ez 'ulh'ek ibulh nelhutsinkah hubuk'éhoo'aih.

¹¹ Ndun sheepyaz buzkai be, ndi khunek Yak'usda ghu yalhtuk chah, 'i ndi ts'iyawh hoh netsudule ch'a' hunilhde, 'ink'ez 'aw hukw'elha yahutadlah whechahuniljut.

¹² 'Et huwa yak'uz whut'i 'ink'ez Yak'usda bubun whucho t'ah húdelhts'i, nuhwheni ts'iyawh whunélnik!

'Et ndunnah ndi yun k'ut húdelhts'i, ya too
 k'ut chah nuhwheni ts'iyawh degha nus
 hoontsi' nuhgha whutelts'ulh.
 Netsudule ndus de nuhghu ninya tube hunilch'e.
 T'eeoninzun huba nilhdukw sulí 'et huwa."

Ts'eke dzuh niyulhdzut

¹³ 'Et nyoo tl'ughus cho khunai k'una'a nulget
 ndus de hahínanyoot t'ewhunanzin hoh, 'et ndun
 ts'eke duneyaz buyaz sulí, 'en tube dzuh niyul-
 hdzut.

¹⁴ 'Et whunts'ih ndun ts'eke sbalyan cho but'a
 nankoh butl'ayánkat. 'I be keyah dune chahóot'i
 ts'ih 'et tedalh whuz toot'ah ka. 'Et tat naooduzuk
 'o 'at lhuhoodcho 'et ya'alh, 'i be bughudli hoh
 tl'ughus khunai k'una'a nulget, 'i ch'a 'et inda.

¹⁵ 'Ink'ez tl'ughus khunai k'una'a ts'eke ts'un too
 lhai buzá hayangoo. 'I be sih ndun ts'eke too bulh
 tóolat ninzun ka.

¹⁶ 'Et whunts'ih ndoh yun ts'eke yula 'uja. Nyo
 yun lhch'az 'uja 'ink'ez ndi tl'ughus cho khunai
 k'una'a nulget too buzá hayangoo, whuz 'ajul.

¹⁷⁻¹⁸ 'Ink'ez ndi tl'ughus cho khunai k'una'a nul-
 get tube ts'eke bulh húnilch'e, 'ink'ez ndun ts'eke
 buts'un hainzut hubulh úteghan ka buts'ú whelget.
 Yak'usda ubudani hik'une' 'ut'en 'ink'ez Sizi Gri
 ghú yalhtuk, 'i chah hiyoontun, 'en 'uhint'ah.

13

Khunaiti ntsi', 'i tooz haduki

¹ 'Et yatoo k'ut taba síyin hoh khunaiti ntsi', 'i
 tooz haduki hoh télh'en. Skwunlai 'o 'at nankoh
 butsi únli 'ink'ez lanezi bude únli. 'Ink'ez ndi bude
 lanezi hubudayi cho butsi nayuzt'uk nduwhút'en,

'i buk'e yuzdla. 'Ink'ez lhuk'i hoh butsi khunek Yak'usda ch'a yalhtuk, 'i buk'une' úsduguz.

² Ndi khunaiti ntsi' t'elh'en, 'i chuntah boos cho, leopard hiyúlhni, 'i nduwhút'en. Buke 'i chah sus ke nduwhút'en. 'Ink'ez buzek khunai cho lion hiyulhni, 'et nduwhút'en. 'Ink'ez ndi tl'ughus cho khunai k'una'a nulget 'i úlhtus chah, kw'uts'uzda cho dézti, 'ink'ez ts'iyaintsuk k'une' oot'en ka, 'et ts'iyawh yutl'ahónla.

³ Butsi lhuk'i, 'i tube nukai suli. 'I bugha dazsai suba lí'int'ah. 'Et buka whuzdli nawhéje. 'Et ndi yun k'ut ndulhcho hoh huwa hoho'en 'ink'ez ndi khunaiti ntsi', 'i hiyuntezdel.

⁴ Ndun tl'ughus cho khunai k'una'a nulget, khunaiti ntsi' k'une' oot'en ka yugha óoni'ai, 'en hits'un teni' nalhdzin. 'Ink'ez ndi khunaiti ntsi', 'i chah hits'un teni' nalhdzin 'ink'ez 'uhutni, “Ndi khunaiti ntsi' 'aw yundult'ah hoolah. 'Aw hiyooghan ghait'ah.”

⁵ Ndi khunaiti ntsi' tooz haduki, 'i hooncha howu yalhtuk 'ink'ez Yak'usda ch'a yalhtuk, 'et wheni buzek bughá whults'ut. Dit lanezi 'o 'at nankoh sanun (42) 'et ndúwhuldzah hoh k'une' oot'en ka bughá whults'ut.

⁶ Yak'usda ch'a yawhénilhtuk. Bun cho whuch'a yawhénilhtuk, 'ink'ez ndunnah yak'uz húdelhts'i, 'en chah, 'et ts'iyawh hubuch'a yawhénilhtuk.

⁷ Dune Yak'usda bube'ildzun 'en hubulh lhatedúghan 'ink'ez buch'a telhdoh, 'et bughá whults'ut. Lhelhts'un hudedowh, lhelhts'un na'a yahulhtuk, 'ink'ez lhelhdun keyah whut'en, 'en k'úne' butel'en ka bughá whunt'ai.

⁸ 'Ink'ez ndi yun k'ut húdelhts'i, 'en ts'iyawh ndi

khunaiti ntsi' hits'un teni' huntelhdzilh. Ndun sheepyaz 'udechoo ndi yun 'uhóolya whuts'un 'uda lháoodint'ah hituzelghelh, 'en ndi 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni ts'ukhuna be dustl'us k'ut huboozi hubuk'echa'íduguz, 'en 'uhint'ah.

⁹ Ndan budzo hooni 'en 'uhoozólhts'a huba' hoont'ah.

¹⁰ Ndan 'uyoon 'ulhna hubulhtsi,
dich'oh chah whuz na'a zeh 'ulhna tele.

Ndan soh cho be dune ghan t'eh,
dich'oh chah soh cho be datetsah ho' hont'ah.
'Et huwa dune Yak'usda bube'ildzun, njan hiye 'alha 'uhoont'ah 'ink'ez 'i be whulh huzyin, 'et 'uwhúlhni.

'Uyoo khunaiti ntsi', 'i yun ts'ih hálget

¹¹ 'Et doo chah 'uyoo khunaiti ntsi' 'et yun k'ut nyus de úlgwulh hoh telh'en. Sheepyaz k'una'a nankoh 'ude hoonli 'ink'ez tl'ughus cho khunai k'una'a núlget, 'en k'una'a yalhtuk.

¹² Ndun 'udechoo khunaiti ntsi', 'i ye k'une' 'ut'en whuz na'a ts'iyawh yubut 'et ndut'en. 'Ink'ez ndi yun 'ink'ez yuk'ut whut'i chah ndi khunaiti ntsi' dazsai inle 'ink'ez naje, 'i hits'u teni' noolhdzun hubulhtsi.

¹³ 'Ink'ez ndi bulh nanah khunaiti ntsi' hooncha whehóodet'en tune'út'en. Dune nalh ndus de kwun yun k'éyilhukuk 'et chah ndut'en.

¹⁴ Ndi bulh nanah khunaiti ntsi', 'i 'udechoo khunaiti ntsi' nalh lhat teh huwa 'et'en tune'út'en bughá whunt'ai, 'et hoh ndi yun k'ut whut'en nabuna'ah. Ndun khunaiti ntsi' soh cho be nukai suli inle 'ink'ez khana ndi yun k'ut whut'en, 'i buk'edéltsi 'uhooleh hubúlhni.

15 'Ink'ez ndi 'uk'edéltsi usjiz yutelhtsilh, 'et bughá whults'ut. 'Et t'eh ndi khunaiti ntsi' buk'eyíltsi yalhtuk chah yulhtsi. 'Ink'ez ndunnah ndi 'uk'edéltsi 'aw hits'un teni' noolhdzin ghait'ah, 'en ts'iyawh hubuhooghan, ni.

16 Ntsol 'ink'ez ncha, soo hude'a 'uhint'ah 'ink'ez tehul'en, 'ulhna 'ink'ez 'ulhna whuch'a bula nahudetnik chah, 'en ts'iyawh nalhnih ts'ih bula k'us bunintak hube hóodet'en hubulhtsi.

17 Ndunnah hube hóodet'en, k'us khunaiti ntsi' boozii, ndi be 'oodulto boozii be 'i bunintak k'us bula nalhnih ts'ih 'aw hubuk'echa'iduguz t'eh, 'aw 'uhoket 'ink'ez whé'hoket ghait'ah.

18 Ndi 'i be ts'úwhunih, ndan beni hooni, 'en ndi khunaiti ntsi' boozii yoodolhto huba' hoont'ah. Dune boozii 'int'ah. Ndi 'i lhk'utak'i lhk'utak'i lhk'utak'i ndi yúlhni (666).

14

144,000 ne'aBá boozii bunintak buk'une'úsduzuguz, 'en Yak'usda busheepyaz hizih nudelhúya

1 Njan 'et ho'en, dzulh Zion hiyulhni, 'i buk'ut ndun sheepyaz 'et siyin télh'en. 144,000 ne'aBá boozii bunintak buk'une'úsduzuguz, 'en hizih nudelhúya.

2 'Ink'ez ndus de 'uwhútni. Too najilh li'whutni. 'Ink'ez ditnik, tube dutni k'una'a li'utni. 'Ink'ez nela be, be ts'újun be 'ujun, 'i chah oozálhts'a.

3 'Et kw'uts'uzda cho dézti, nyoo dinah usjiz, 'ink'ez 'utsuh whudéldzulh chah, 'en bubut soo k'an dit shun be hújun. Ndi shun yoodool'eh hoolah. Ndunnah 144,000 ndi yun k'ut nabuhonket, 'en zeh ndi shun hiyodutel'eh.

⁴ Ndunnah, 'en ts'ekoo bulh tinta' ut'ih chahílah, but'acha'ughésnai 'uhint'ah 'et huwa. 'En 'uhint'ah ndun sheepyaz nuya teh totsuk nuhínudelh. Dune tah 'uhooket 'uhint'ah. Yak'usda 'ink'ez busheep-yaz, Sizi hiyúlhni, 'en huba 'udechoo bube'ildzun hinli.

⁵ 'Ink'ez buzek 'aw whuts'it hoolah. 'Alha Yak'usda bukw'usda cho dézti yuk'usda 'en but 'aw hoh tink'us 'uhint'ah bughu hoolah.

Tanah lizas, 'en 'uhudéja

⁶ 'Et doo chah 'uyoon lizas nduk yaz nut'o hoh whunulh'en. Ndi yun k'ut whut'en, lhelhdun keyah whut'en, lhelhts'un hudedowh, lhelhts'un na'a yahúlhtuk, 'ink'ez soo ts'iyannah, 'en ndi khunek unzoo 'ilhuz 'int'ah, 'i bugha buduténilh, 'et huba ndun lizas ndi khunek 'et yudelh'ai.

⁷ Tube cho njan ndutni, “Yak'usda be nulhújut 'ink'ez délhti. Dune ba nahuteyeh 'aw 'et hoh wheghah 'uhunet'oh 'et huwa. Yaz 'ink'ez yun k'ut, yatoo 'ink'ez yun ts'ih hainli chah, ts'iyawh 'uhoonla, 'et huwa buts'un teni' nulhdzun.”

⁸ 'Ink'ez 'uyoon lizas yunet'oh 'ink'ez 'en chah njan ndutni, “Keyah whuti Babylon 'aw 'et hoolah whuzdli, hoolah whuzdli! Nyoh keyah whuti soo nint'uk hoh 'uyoon dune bulh tinta' 'ut'ih, mai too k'una'a lhelhdun keyah whut'en hube yulhnai.”

⁹ 'Et bulh tanah lizas 'et hubunet'oh. Dultul hoh njan ndutni, “Ndi khunaiti ntsi' 'ink'ez buk'edeltsi chah, ndunnah yuts'un teni' nilhdzun, 'ink'ez bun-intak k'us bula k'ut bube hóodet'en t'eh,

¹⁰ 'et t'eh dich'oh Yak'usda ye húnilch'oh mai too k'una'a ulhtus, 'i hitetnilh. Ndi lubot mai too k'una'a ulhtus dezibun, 'i whuz na'a ndi Yak'usda

ye húnilch'e, 'i be dézbun. 'Et ndunnah khunaiti ntsi' hits'un teni' nilhdzun, 'en Yak'usda bulizas 'ink'ez busheepyz bunalh kwun 'ink'ez sulphur hiyúlhni dezk'un, 'et 'i be dzuh natedeh.

¹¹ Ndi hiye dzuh nudeh whulut, 'ilhuz wheni nduk whedújoot. Ndunnah ndi khunaiti ntsi' 'ink'ez buk'edéltsi hits'un teni' nilhdzun 'ink'ez bunintak k'us bula k'ut bube hóodet'en, ndunnah 'et nduhut'en, 'en dzenis 'ink'ez 'ulh'ek 'i bulh nachahutelhúyiz.”

¹² 'Et whunts'ih ndunnah dune Yak'usda bube'ildzun, 'aw 'en hubuk'una'a cha'hít'ah. Yak'usda bughunek netl'aída'ai howa whulna whunts'i whulh huzyin hoh Sizi Gri huba 'alha' yint'ah, 'en 'uhint'ah.

¹³ 'Et nduk yak'uz ts'ih 'usuhútni, “Ndi 'uk'e'ínges, k'an 'et whuts'un ndunnah neMoodihti t'einínzun hoh yahadla t'eh, 'en degha nus hoonzoo hubulh 'úhooja.” Ndoni, “A,” ni. “Ut'en 'uhalh'en, 'et huwa nahutelyis. 'Ink'ez dahét'en hube 'ut'en unzoo 'aw tinta hiyóolelh ghait'ah.”

Ndi yun k'ut ha' nukat 'aw 'et whusahónzut

¹⁴ Njan 'et ho'en, kw'us lheyul, 'i télh'en. 'Ilhunuh dune ye nduwhút'en, 'en ndi kw'us yuk'usda. Butsi k'éyuztan, 'i gold 'int'ah, 'ink'ez tl'o be udút'as khundenyin, 'i niyútun.

¹⁵ 'Et 'uyoon lizas luglez whucho tenínya 'ink'ez soo 'ultus hoh kw'us k'usda njan ndíyulhni, “Nyoo be udút'as, 'i be 'int'as. 'Aw 'et 'utant'us whusawhélts'ut. Ndi yun k'ut ha' nukat 'aw 'et whusahónzut 'et huwa.”

16 'Et huwa kw'us k'usda ndi be whudut'as yun k'ut ye whútet'us. 'Et ndi yun ndulhcho hoh 'ada hont'az.

Yak'usda ye húnilch'oh, 'i

17 'Et yak'uz whuluglez whucho, 'et 'uyoon lizas tenínya. 'En chah be udút'as khundenyin 'i nutun.

18 'Et doo chah 'uyoon lizas 'en Yak'usda buk'uzdai ts'ih haínya. 'En kwun k'une' 'ul'en unli. Ndun be whudút'as khundenyin nútun, 'en soo 'ultus hoh njan ndí yulhni, “Ndi be 'udút'as khundenyin, 'i be 'int'as 'ink'ez ndi yun k'ut mai nezt'ai buduchun bulh nailhdzoo, 'aw 'et nezt'ai 'et huwa.”

19 'Aw 'et ndun lizas dube whudút'as, 'i be ndi yun k'ut hont'az 'ink'ez mai nezt'ai buduchun bulh nayalhdzook. 'Ink'ez njan tse cho buk'ut hawhedúkai, 'et ndi mai 'ayalhkat, 'ink'ez ke 'et ndi mai yuk'unuya hoh butoo buts'un hayútsus 'et hukwa. 'Et whuz na'a ndi Yak'usda ye húnilch'oh 'int'ah.

20 'Et keyah whuti whan'az, 'et njan mai too 'ul'en whuz'ai, 'et mai hik'unúdelh 'ink'ez 'uskai buts'un hayíjul. Yeztli buzek yuzdla 'et 'uskai tadékhulh sulí. 'I 200 miles bat'en, 'et 'uwhulyez.

15

Skwúnlai 'o 'at nankoh lhests'ai, 'i Yak'usda ye húnilch'oh 'i be dezibun

1 'Et doo chah yat'ah 'udun whe hóodet'en whutelh'en. Hooncha 'ink'ez huwa 'ét'en. Skwúnlai 'o 'at nanah lizas, 'en ndi skwúnlai 'o 'at nankoh degaha nus hiye dzuh nuzut, 'i be

whunujut, 'i nihíyule. 'I be yak'usda ye húnilch'oh lhaóodutenilh.

² 'Et doo chah, bun k'ut whucho dezghel khe li'int'ah, kwun hubutah hoonli, 'i nduwhút'en telh'en. Ndunnah ndi khunaiti ntsi' buk'edéltsi, 'ink'ez be hóodet'en, 'ink'ez ndi be 'oodulto boozi yuch'a' nilhde, ndi bun k'ut whucho dezghel k'ut nahudelhiya. Nela be ts'ujun, 'i Yak'usda be'ilhdzun, 'i nahíyule.

³ Moses, 'en Yak'usda be 'ulhna, 'ink'ez ndun sheepyaz bulh buyun 'i be hújun. Ndi shun njan ndutni,

“NeMoodihti Yak'usda 'o nus ulhtus inli.

Nye 'ut'en uncha 'ink'ez bugha 'ét'en.

Ndi yun k'ut whut'en huba hubudayi cho inli.

Nye 'ut'en k'ah ts'ah'un 'ink'ez 'alha 'uhoont'ah.

⁴ O neMoodihti ndan nyechantelhújut 'ink'ez nyoozi ts'udutélhiti?

'Alha 'i be nyunch'oh zeh lubeshi bughu hoolah inli.

'Alha 'udun keyah whut'en ts'iyawh whusahatédulh 'ink'ez mbut nts'un teni' huntelhdzin.

Ts'ah'un be né'int'en, 'i 'aw 'et hooltsai 'et huwa.”

⁵ 'Et hukw'elh'az whunulh'en 'aw 'et yak'uz ts'ih Yak'usda hubuluglez whucho whut'ah, Yak'usda bughunek chunkhelh be dezdla, 'i buk'ut bun k'ut whucho whuz'ai, 'et da' dutékkez.

⁶ 'Ink'ez ndunnah skwúnlai 'o 'at nanah lizas skwúnlai 'o 'at nankoh dune ye dzuh nudeh, 'i hiyelelh hoh luglez whucho tihúnindel. Naih dézti chaditsun 'ink'ez be hóodet'en be húdelhts'i. 'Ink'ez butsi tah 'on doh, se gold unli, 'i be tsuhudelhú'oo.

7 'Et ndunnah dinah khunai usjiz, hubutah 'i lhuk'i skwúnlai 'o 'at nankoh lhests'ai, gold unli, 'i Yak'usda 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni khuna, ye húnilch'oh, 'i be dezibun, 'i lizas skwúnlai 'o 'at nanah hubutainínla.

8 'Ink'ez Yak'usda buts'un hayánduz 'ink'ez yé ulhtus bulut 'i be luglez whucho whudezbun. Skwúnlai 'o 'at nankoh dune ye dzuh nudeh skwúnlai 'o 'at nanah lizas nihíyule, lhaóodutenilh whutsuh luglez whucho dune daóoya ghait'ah.

16

1 'Et oozálhts'a nyez de luglez whucho ts'ih 'uwhutni, tube 'uwhutni 'ink'ez skwúnlai 'o 'at nanah lizas hubulh yatelhtuk 'et njan ndutni, "Ah-dulh 'ink'ez ndi lhests'ai, 'i Yak'usda ye húnilch'oh, 'i be dezibun ndi yun buk'ut nadulhkuk!"

'Udechoo lhests'ai, 'i

2 'Et huwa 'udechoo lizas ndi lhests'ai, 'i yun k'ut naidélhkat. Ndunnah dune ndi khunaiti ntsi' bé hoodet'en, 'i yit'i, 'ink'ez buk'edélti ts'un teni' nilhdzun, 'en ndai yun k'ut naidélhkat, 'i be ntsi' 'ink'ez buba' whuninzun be ndunnah dune bukak wheoonílhjut.

Bulh nankoh lhests'ai, 'i

3 'Et bulh nanah lizas, 'en dulhests'ai yatoo k'ut naidélhkat. 'Ink'ez ndi yatoo dune dazsai buz kai nduwhút'en suli. 'Ink'ez ndai toot khunai ts'iyawh yaídla.

Bulh tat lhests'ai, 'i

⁴ 'Et bulh tanah lizas dulhests'ai 'ukoh ts'iyawh 'ink'ez yun ts'ih hanusuli chah, ndi k'ut naidéíhkat. 'Ink'ez too ts'iyawh 'uskai suli.

⁵ 'En lizas zeh njan ndutni hoh dústs'o,
 “O neMoodihti ts'ah'un 'int'ah.

Nyun 'int'ah 'ink'ez nyun 'ant'e 'ink'ez lubeshi
 bughu hoolah inli.

Whuz na'a huba nahuzínya 'et huwa.

⁶ Dune Yak'usda bube'ildzun, 'en 'ink'ez ndan nus
 whunilh'en hububahanghan.

'Et huwa khunaiti ntsi' hinedulh, 'en 'uskai
 hiyootnai ka huba 'iyínla.

Njan 'et whuch'a honílhde 'et huwa.”

⁷ 'Ink'ez Yak'usda bukw'uzdai ts'ih 'uyoon
 yatéíhtuk whudusts'o hoh njan ndutni,

“Yak'usda neMoodihti,
 ts'iyawh whanus 'ultus inli.

'Alha 'uhoont'ah! Nyun ts'ah'un na'a 'ink'ez 'alha
 hukw'u na'a dune ba nahinyeh.”

Bulh dit lhests'ai, 'i

⁸ 'Et bulh dinah lizas dulhests'ai sa k'ut
 naidéíhkat. 'Ink'ez dune kwun be buka nódutek'un
 ka bughá whunt'ai.

⁹ 'Ink'ez kwun tube nezul, 'i be buka nódezk'an.
 'Ink'ez Yak'usda boozi hiyenah yalhtuk. 'En ye
 úlhtus, 'i be ndi dune ye dzuh nudeh hoonli 'et
 huwa. 'Ink'ez 'aw hubulubeshi whuch'a hubeni
 nachahadunilel 'ink'ez 'aw chahidílhiti.

Bulh kwulai' lhests'ai, 'i

¹⁰ 'Et bulh skwulanah lizas dulhests'ai khunaiti
 ntsi' bukw'usúda cho dézti, 'i yuk'usda, 'i k'ut
 naidéíhkat. 'Ink'ez bukeyah hubudayi cho unli

ndulhcho hoh tsahólhgus whuzdli. 'I bugha tube hukw'e húnduda k'et hubutsoola hiya'alh.

¹¹ 'Ink'ez Yak'usda yak'uz usda, 'en hiyenah yalhtuk. Stabe buka whunduda 'i be hubulh 'úls'ulh 'et huwa. 'Ink'ez dahút'en 'aw whuch'a nachahídulh.

Bulh lhk'utak'i lhests'ai, 'i

¹² 'Et bulh skwúnlai 'o 'at nanah lizas dulhests'ai 'ukoh whuti, Euphratis huwhútni, 'i k'ut tayálhkat. 'Ink'ez too hoolah suli. 'Et hoh ndunnah hubudayi cho ndaz de hahutédulh, hoh lhuhutedulh 'et wheni 'et huba 'uhóonla.

¹³ 'Ink'ez tl'ughus cho khunai k'una'a núlget, 'ink'ez khunaiti ntsi', 'ink'ez whuts'it hoh nus whunílh'en tahult'ah nudúdeh ntsi', 'i tsasli nduwhút'en, buzek hayándel 'et whutélh'en.

¹⁴ Ndowh netsudule bunudúdeh, 'i 'int'ah, hoh huwa 'út'en tune'ut'en. Yun k'ut ndulhcho hoh whuhubudayi cho 'ilho hubutughélelh. Yak'usda ndun whanus ultus budzin, 'et dzin, 'en bulh lhat-edúghan 'et wheni lhadútneh.

¹⁵ “Soo zélhts'ai, 'undunut'ih k'una'a whuz de nél'ilh. Ndunnah 'ahoolhyez khudli 'ink'ez bunaih chadidzun, 'en 'et nduhút'en t'eh, 'aw 'ust'et nuhooya ghait'ah 'ink'ez bube 'ust'et wút'en ghait'ah, 'en dega nus hoonzoo hubugha whutéls'ulh.”

¹⁶ 'Et Hebrew bughunek k'una'a Armageddon huwhútni, 'et wheni netsudule bunudúdeh ndi yun k'ut whuhubudayi cho 'ilhobohowezdla.

Bulh skwúnlai 'o 'at nankoh lhests'ai, 'i

¹⁷ 'Et bulh skwúnlai 'o 'at nanah lizas dulhests'ai ndoh tazai k'uz naidíhkat. 'Ink'ez nduk yak'uz whuluglez whucho kw'uts'uzda cho dézti su'ai

ts'ih, whuz tube cho njan nduwhútni, “Aw 'et lhaoodíja!”

¹⁸ 'Ink'ez tawhudetnik, ditnik 'ink'ez ditnik chah oolhges, 'ink'ez hooncha hoh yun núghesnai. Ndi yun k'ut dune whúzdli 'et whuts'un 'aw ndulhcho be whuz na'a yun nuchághesnai.

¹⁹ 'Ink'ez njan keyah whuti tawh lkh'ehonkat. 'Ink'ez 'udun keyah whut'en bukeyah whuti, hoh chah nawhúnankat. 'Ink'ez nyoh keyah whuti Babylon huwhútni, 'et chah Yak'usda whunalnik, 'ink'ez Yak'usda ye húnilch'oh, mai too k'una'a ulhtus, 'i yugha étalhdzoh 'et huwa.

²⁰ 'Et 'ink'ez noo ts'iyawh chah hoolah suli, 'ink'ez dzulh chah hoolah suli.

²¹ 'Ink'ez ndus de yak'uz ts'ih 'indloo tsan nincha cho, 'i dune k'ut naílhtan. 'Ilhuk'i 'indloo tsan 100 lbs 'et 'uldaz. Ndi 'indloo tsan be óonujut k'et 'i bugha dune Yak'usda hiye duyih.

17

Ts'eke 'ul'en khunaiti ntsi' soo dulk'un, 'i yuk'usda

¹ 'Aw 'et ndunnah skwúnlai 'o 'at nanah lizas skwúnlai 'o 'at nankoh lhests'ai nule, 'en hubulh 'ilhunuh sghu ninya 'ink'ez 'usulhni, “Anih ndun deggha nus 'ul'en, lhat too yuk'usda, huba nahezaya whúnyuntelhtun.

² Ndi yun k'ut hubudayi cho hubulh tinta' 'ut'ih. 'Ink'ez ndi ye tinta' 'ut'ih 'ants'i mai too k'una'a, 'i be ndi yun k'ut whut'en hubínelhnai li'uja.”

³ 'Et Ndoni be dune chahóot'ih ts'ih sunilhti. 'Et njan whunulh'en, ts'eke khunaiti ntsi' soo dulk'un, 'i yuk'usda. Yak'usda yulh yeduyih khunek, 'i

khunai ntsi' buyust'e ndulhcho hoh buk'e'úsduguz. Skwúnlai 'o 'at nankoh butsi hoonli 'ink'ez lanezi bude hóoni.

⁴ Dulk'un mai too nduw'hút'en 'ink'ez soo dulk'un, 'i ndun ts'eke ye usda. 'Ink'ez gold 'ink'ez tseyaz dunezti, 'ink'ez kw'usul dunezti chah, ndi be nudelhútsi. Lubot gold unli, 'i nuyúka. Ndai ndi yun k'ut whut'en tink'us whudutsun tune'húst'en 'ink'ez hube 'ut'en buba' whuninzun, 'i be ndi lubot dézbun.

⁵ Bunintak 'et boozu 'uk'e'úsduguz, 'ink'ez ndez na'a njan ndutni, “whe' hoont'ah hooyah Babylon uncha, 'ul'en be'ama 'ink'ez ndi yun k'ut dega nus hoontsi' chah be'ama”, ni.

⁶ 'Et ndun ts'eke télh'en. Ndunnah Sizi bugha dune hubulh yálhtuk, 'et hukwa hizelhghi 'ink'ez k'us ndan Yak'usda bube'ildzun, 'en chah, hubuzkai 'i be ndun ts'eke tanésnai. Nalh'en hoh suba hooncha k'et 'aw suba 'alha cha'hóot'ah.

Ts'eke 'ul'en 'ink'ez khunaiti ntsi' daja ni hoh 'utni

⁷ 'Et lizas 'usúlhni, “Di ka mba hooncha? Ndun ts'eke, 'ink'ez ndi khunaiti ntsi' skwúnlai 'o 'at nankoh butsi hóonli 'ink'ez lanezi bude únli k'usda, 'et bugha whe' hoont'ah hooyuh, 'et nyudutésnilh.

⁸ Ndi khunaiti ntsi' nalh'en, 'i 'ant'e inle 'ink'ez k'an 'et hoolah, 'ink'ez tsak'et whucho whutl'ah hoolah whuz de hatélgwulh 'ink'ez nts'e hoolah tele ts'ih telgwulh. 'Ink'ez ndi yun 'udechoo 'ulya whuts'un, ndunnah ndi yun k'ut whut'en, ndi 'ilhuz ts'ukhuna be dustl'us k'ut, 'i k'ut 'aw huboozi 'uk'echa'iduguz, ndi khunaiti ntsi' 'ant'e inle, 'ink'ez k'an 'et hoolah, 'et whunts'ih hoonli ho' 'int'ah, 'en ndet hiya'en t'eh huba whutécha.

9 Ndan beni whúnih njan huwa nuni noozut. Ndi skwúnlai 'o 'at nankoh 'utsi, 'i skwúnlai 'o 'at nankoh dzulhyaz 'int'ah. 'I k'ut ts'eke yuk'usda.

10 'Ink'ez skwúnlai 'o 'at nanah hubudayi cho hoonli. Skwunlatnah 'en huhoolah suli. 'Ilhunuh 'en 'awhuz hubudayi cho unli 'ink'ez 'ilhunuh 'awhuz whusachásyak. Whusainya t'eh, 'astl'iyaz zeh hubudayi cho tele.

11 'Ink'ez ndi khunaiti ntsi' 'ant'e inle 'ink'ez 'aw k'an 'et hoolah, 'en lhk'udínah hinli. 'Et whunts'ih ndunnah skwúnlai 'o 'at nanah 'en hubulh 'ilhunuh 'int'ah 'ink'ez ndet hoolah tele ts'ih telgwulh.

12 Ndi lanezi 'ude i'én, 'i lanezi hubudayi cho, 'awhuz hubudayi cho huteleh butl'acháwhuskat 'uhint'ah. 'Et whunts'ih 'ilhuh hukw'e'hunint'o 'uwuldzah, 'et ndi khunaiti ntsi' 'en bulh k'une' hutét'en hubugha óotelts'ulh.

13 'En ts'iyawh lhgha 'uhuninzun. Hiye úlhtus 'ink'ez hiye k'une' 'ut'en, ndi khunaiti ntsi' 'et higha óotelelh.

14 Ndunnah, 'en ndun sheepyaz bulh lhahut-edughan. 'Ink'ez ndun sheepyaz 'en hubuch'a' telhdoh! 'En 'int'ah ts'iyawh moodih, 'en ts'iyawh huba Moodihti unli 'ink'ez hubudayi cho chah unli, 'en ts'iyawh huba hubudayi cho unli 'et huwa. Ndunnah yulh 'int'ah, 'en 'utahálya 'ink'ez bughu nusja, 'en 'aw Sizi hilachaditnil hinli."

15 'Et doo chah lizas 'usúlhni, "Nyo lhat too k'ut 'ul'en yuk'usda whunalh'en, ndi too, 'i lhanah dune, lhelhts'un hudedowh, 'ink'ez lhelhts'un na'a yahúlhtuk hoonli whuz na'a ndi too 'et 'en 'uhint'ah.

16 Ndi khunaiti ntsi' bude lanezi i'en, ndun 'ul'en

hits'u dutetnik. Ndai yit'i, 'i ts'iyawh higha hahite-lyelh 'ink'ez 'ust'et gaih tele. Hiyust'e hite'ulh 'ink'ez kwun be hidutélhk'un.

¹⁷ Yak'usda nts'e na'a dawhútenilh hukwa'ninzun, 'et budzi yé danla soo lhk'una'a zeh nuni hunoozut ka. 'Ink'ez hubudayi cho hiye k'une' 'ut'en, ndi khunaiti ntsi' hitl'aóotelilh, ndet Yak'usda bughunek lhawhúdutenilh 'et whuts'un.

¹⁸ 'Ink'ez ndun ts'eke i'en, 'en njan keyah whuti unli ho' 'int'ah. Ndi yun k'ut hubudayi cho bu-moodih unli.”

18

Njan keyah whuti Babylon 'aw 'et hoolah whuzdli

¹ 'Et ndoh hoh hukw'elh'az 'uyoon lizas yak'uz ndus de út'oh hoh télh'en. Soo ulhtus hoh k'úne' 'ut'en nduwhút'en. Buts'un hányuzduz ndi yun k'ut be whét'en.

² 'Ink'ez soo dultul hoh njan ndutni,
 “Njan keyah whuti Babylon 'aw 'et hoolah whuzdli
 hoolah whuzdli
 'Ink'ez njan keyah whuti Babylon, ndi ntsi'
 nududeh lhai bukeyah whúzdli.

Nududeh dutsun ts'iyawh delhts'i whuzdli.
 ndai dut'aiyaz dutsun 'ink'ez buts'uz dutnik,
 'i chah 'et delhts'i.

³ Soo nint'uk hoh 'uyoon dune bulh tinta' 'ut'ih,
 mai too k'una'a 'udun yun k'ut whut'en,
 'et whuz na'a zeh hube yulhnai.

Ndi yun k'ut hubudayi cho chah hiyulh tinta' ut'ih
 inle.

'Ink'ez ndi yun k'ut 'uhóoket, 'en

ndun ts'eke hoh soode'a 'int'ah 'ink'ez
whélhtus,
'et huwa higha soode'a huzdli.”

⁴ 'Et doo chah ndus de yak'uz ts'ih 'uwhutni
whudáts'o hoh njan nduwhútni,
“Sudune buts'uh hanáhdelh doo ka sih 'en bulh
lubeshi 'oolh'en.
'Ink'ez doo ka sih ndi dune ye dzuh nudeh,
'i nuhgá doolts'it.

⁵ Bulubeshi nduk yat'ah ts'ih 'udéltai suli 'et huwa.
'Ink'ez yé tink'us 'int'ah, 'i ts'iyawh Yak'usda yu-
nalni.

⁶ Danwhúhinla whuz na'a zeh huba 'uk'elha hool-
htsi.
'Ink'ez be 'ut'en nawh 'ultsuk huba 'uk'elha hool-
htsi.

Ndi lubot mbez nuhwhuba lhtainílhze,
'i nawh 'et 'ultsuk 'i huba lhtanaoolhdzeh.
⁷ Duba naducha 'ink'ez whudéztí hukw'u na'a
zeh yinkak usda,
whuz na'a dzuh nuzut 'ink'ez tso unli bugha
óonah'aih.

Dudzi yuh hoh njan ndutni,
'Hubudayi cho ts'eke k'una'a sída.
'Aw tsándelh chásdlah,
'ink'ez tso chah chasés'en.’

⁸ 'Et huwa dune ye dzuh nudeh,
'ilhudzin zeh 'et ndi ts'iyawh bugha
whútelts'ulh.

Bé dats'utsah, tso,
'ink'ez dai chah ts'iyawh.

'Ink'ez kwun be soo ts'iyawh duték'un.
NeMoodihti Yak'usda yuba naheyelh, 'en ulhtus
'et huwa.”

Ndi yun k'ut whut'en, 'en Babylon hoolah whuzdli hukw'e hunudleh

⁹ “Ndi yun k'ut whuhubudayi cho yulh tinta' 'ut'ih, 'en soo hiyulh soode'a 'uhánt'e ndun ts'eke dez k'un bulut hinilh'en hoh, hik'e tetso 'ink'ez hik'e ni unteleh.

¹⁰ Ndi ye dzuh nadinzut hinilh'en 'ink'ez hiye nuljut 'et huwa ye 'un cho nodelhúya 'ink'ez 'uhutni,

'Keyah whuti Babylon degha nus hoontsi' huwá whulsts'ut,
degha nus hoontsi' huwá whulsts'ut.

Nyo hoolhtus keyah whuti,

'iluh hukw'e'hunint'o, 'et mba nahezya, whusawhéts'ut.'

¹¹ 'Et whulagha ts'ih ndi yun k'ut 'uhóoket hik'e tetso, 'ink'ez 'en chah hik'e ntedleh. Ndai hiye ooket, 'aw dune chahuyoosket suli 'et huwa.

¹² Gold, silver, tse dunezti, kw'usul duné zti, naih dé zti, naih dulk'un 'ankw'us dulhk'us, seluk soo dulk'un, khunai ncha bude, ivory hiyúl hni, hoonliyaz hiyilh'i ts'iyai dé zti duchun, dulk'un t'eh, iron, tse, marble hiyulhni, 'ants'i ts'iyai dé zti,

¹³ 'ink'ez bulh buta'whut'en, cinnamon hiyulhni, 'ink'ez sooltsun dez k'un, khe sooltsun, yoo, Frankincense hiyulhni, mai too, 'ink'ez khe, olive hiyulhni, lhes 'ink'ez lhes hanúyeh, musdus, sheep, yeztli 'ink'ez nuyúl hbas tubulh, dune hubuyust'e 'ink'ez hubuzul chah, ts'iyawh ye 'óoket.”

¹⁴ 'Et 'uhutni, “Ink'ez soo ts'uyi unzoo zeh kúndunut'a, ndai tube hika' ninzun, 'i chah ts'iyawh nch'a hoolah suli. Ndai dé zti 'ink'ez

soo 'uwhut'en, ndi ts'iyawh nch'a hoolah suli, 'aw naóonlelh ghait'ah.”

¹⁵ Ndunnah ndi be 'ooduket, 'en ndun ts'eke soode'a 'int'ah ubulhsti, ndun ts'eke ye dzuh nuzut, 'i hiyé nuljut 'et huwa ye 'un cho highu nudelhúya, tube cho hutso, 'ink'ez hukw'e ni hunudleh.

¹⁶ 'Ink'ez chah 'uhutni,
 “Degha nus hoontsi' nghá whults'ut!
 Degha nus hoontsi' nghá whults'ut!
 'Iyuge! 'Iyuge!

Nyo keyah whut'i naih dulk'un 'ankwus dulhk'us,
 'ink'ez dulk'un be húdelhst'i,
 'ink'ez gold, tseyaz dunézi,
 'ink'ez kw'usul dunezti be nahudelhúts'i.

¹⁷ Soo ts'ah'un 'ilhuh hukw'e'hunint'o ndi be soo uzde'a whucho, 'i ts'iya whuzdli.”

'Ink'ez ndunnah ts'i cho be nuke, bumoodih chah, ndunnah whuz na'a 'uhooket 'ink'ez 'oohooket, 'en ts'iyawh ye 'un cho nuhudelhúya.

¹⁸ 'Ink'ez nyoo dezk'un bulut, 'i hinalh'en hoh tube cho njan nduhútni, “Aw ndóohoont'ah keyah whuti 'aw 'udun whuz na'a keyah whuti hoolah!”

¹⁹ 'Ink'ez lhez hubutsi k'ehúyidzeh, 'ahúldzul, hutso, hukw'e ni hunudleh, 'ink'ez 'uhutni,
 “Degha nus hoontsi' bughá whults'ut!
 Degha nus hoontsi' bughá whults'ut!

Nyo keyah whuti ts'i yatoo k'ut núkat ts'iyawh soo hude'a hubulhsti.
 'Ilhuh hukw'e'hunint'o soo ts'ah'un ts'iya whuzdli.”

²⁰ “Nuhwheni yak'uz whut'en 'ink'ez nuhwheni Yak'usda be'ildzun 'ink'ez nuhwheni whel'a,

'ink'ez nus whunilh'en chah ndun ts'eke 'ul'en
bulh dahooja,
'et huwa soo cho whunélnik!
nts'e na'a nuhwhuba nahezya whuz na'a Yak'usda
nuhwhuba yuk'elha whulhtsi 'et huwa.”

Keyah whuti Babylon 'aw 'et 'ilhuz 'ustl'e' 'uhóoja

²¹ 'Et lizas ulhtus tse cho buk'ut lhes dunut-
sut nduwhút'en, 'i yílhchoot 'ink'ez yatoo k'ut
taínalh'uz. 'Ink'ez 'utni,
“Soo wheóonujut hoh keyah whuti Babylon whuz
na'a Yak'usda nawhüntéyus
'ink'ez 'aw 'o 'at dune nahó'alh ghait'ah.

²² Nela be ts'ujun, 'i 'ujun chah, buzek whé hiye
ujun
'ink'ez be ts'újih be hújih,
'aw 'o 'at dune hubuhudóts'o ghait'ah.
Ndunnah lhelhts'un dedowh 'ulh'en,
'en chah 'ilhuz huhoolah tele.
'Ink'ez tse k'ut lhes hundunutsut be duts'o 'et chah
'ilhuz 'uwhuduténilh,
'aw 'o 'at dune 'uhudoots'o ghait'ah.

²³ 'Aw be whét'en, 'i chah chahootélah.
'Aw nyoh dune lhghu delhts'i,
'et chah 'ilhuz 'uwhuduténilh.
Ndunnah mba 'óoket ndi yun k'ut dune ncha
'uhant'e.
Duyun k'una'a ndi yun k'ut dune lhelhts'un hude-
dowh nyun nabuna'a 'et huwa.

²⁴ 'Ink'ez ndunnah nus whunilh'en, dune Yak'usda
be'ilhdzun, 'en hubuzkai,
'ink'ez ndi yun k'ut dune hubanghan,
'en chah ts'iyawh 'en hubuzkai 'i 'int'ah!”
ni, lizas ulhtus.

19

Keyah whuti Babylon ts'iya whuzdli, 'et huwa ndunnah yak'uz húdelhts'i, 'en 'et hubugha howhuné'lhnik

¹ 'Et njan hukw'elh'az whudusts'o nduk yak'uz ts'ih tube lhanah soo tube cho njan nduhútni,

“Yak'usda uzdoólhti!

Be ts'udujih, 'ink'ez ye dézti,

'ink'ez ye úncha,

'ink'ez ye úlhtus,

ndi ts'iyawh neMoodihti Yak'usda bubá yint'ah.

² Ye nahéyelh ts'iyawh 'alha 'int'ah 'ink'ez ts'ah'un 'int'ah 'et huwa.

Ndun dega nus 'ul'en hoontsi' tune'ut'en, 'et hoh ndi yun k'ut dune tinta' hubunílh'en,

'ink'ez Yak'usda be 'ulhna hubuzkai whulhtsi, 'et hukw'elha Yak'usda yuba nahezya.”

³ Doo chah zeh 'uhutni,

“Yak'usda uzdoólhti!

Ndun ts'eke 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni bulut nduk whedújoot!”

⁴ 'Et ndunnah nat lanezi 'o 'at dinah 'utsuh whudé'lh dzulh, 'ink'ez ndunnah dinah 'usjiz

nacháhuneldel 'ink'ez Yak'usda bukw'usuda cho dézti, 'i yuk'usda hoh, hibut dugwutsi be

nachahuneldel 'ink'ez hits'u teni' nalhdzin hoh nduhútni,

“Et ndoh honeh!

Yak'usda nts'udé'lhiti!”

⁵ 'Et kw'usuda cho dézti ts'ih njan nduw'hútni,

“Nuhwheni ts'iyawh Yak'usda be 'ulhna 'ink'ez hiye nuljut chah,

ntsol 'ink'ez ncha chah,

neYak'usda délhiti!”

⁶ 'Et whudáts'o 'ants'i dune lhanah 'ilhuh yahatelhtuk li'hutni. 'Ants'i too najilh k'una'a 'uwhtutni. 'Ink'ez tube cho ditnik dutni lí'whutni, hoh njan nduhútni,

“Yak'usda uzdóolhti!

NeMoodihti Yak'usda degha nus ulhtus,

'en ts'iyaintsuk k'une' whul'en 'et huwa.

⁷ Ts'ohót'i 'ink'ez ts'onólnik 'ink'ez uzdóolhti.

Ndun sheepyaz 'at tet'ilh huba whusahónzut

'ink'ez bu'at yutéleh 'aw 'et dich'oh lhadúja.

⁸ Naih dézti,

chadítsun 'ink'ez be hóodet'en,

'i ye t'edalh ka bughá whults'ut.”

Ndi naih dézti, 'i dune Yak'usda bube'ildzun hubube 'ut'en ts'ah'un 'int'ah, 'i 'int'ah.

⁹ 'Et ndun yalhtuk, 'en 'usúlhni, “Njan 'uk'e'onges, ndun sheepyaz 'at 'utet'ilh na'hutet'alh, ndunnah hubughu nusja, 'en degha nus hoonzoo hubugha whútelts'ulh.” 'Ink'ez 'usulhni, “Ndi 'i soo ts'ah'un na'a Yak'usda bughunek 'utni.”

¹⁰ 'Ink'ez bubut nachánesno buts'un teni' untelhdzilh ka. 'Et 'usúlhni, “Et ndint'en ilah! Nyulh 'ulhna usdli. 'Ink'ez nyulhutsinkah, 'ink'ez Sizi bughunek bughu yalhtuk, 'en ts'iyawh hubulh 'ulhna usdli hoh 'ust'ah. Yak'usda 'en zeh buts'un téni' nilhdzun! Whunilh'en, ndi khunek Sizi be ghú yatuk, 'i mba nus whunóolh'en ho' hoont'ah.”

Christ yeztli lheyul, 'i 'et yuk'usda

¹¹ 'Et yak'uz dáha' dankez 'et whutelh'en, 'ink'ez yeztli lheyul, 'i télh'en. Yuk'usda, 'en but'aníuznitan 'ink'ez ts'ah'un 'int'ah hiyúlhni. Soo ts'ah'un

na'a dune ba nehughan 'et whuz na'a zeh huba nahuyeh.

¹² Buna kwun k'una'a tezdi nduwhút'en. Butsi k'ut hubudayi cho butsi k'eyúzdla nduwhút'en, 'i lhai butsi k'usula. Boozi buk'e'usdúguz, 'i 'aw dune t'einízun, dich'oh zeh t'einínzun.

¹³ Nayits'uz 'uskai be toonalhuchooz, 'i be dune unli. 'Ink'ez boozi, 'i Yak'usda Bughunek ts'utni.

¹⁴ 'Ink'ez yak'uz nehughan, naih dézti lheyul 'ink'ez chadítsun, 'i be hudélhts'i. Yeztli lheyul, 'i k'ut delhts'i hoh huyunedulh.

¹⁵ 'Et ndi soh cho, khundenyin buzá hayedúki. Ndi 'i be 'udun yun k'ut whut'en ye hubut ts'e' telht'oh ka. Dich'oh 'ut'es soh be k'une' hubutel'en. 'Ink'ez Yak'usda degha nus ulhtus, 'en ye whúske 'ink'ez ye húnilch'oh, 'et njan mai too 'ul'en whuz'ai k'una'a, 'i dich'oh yuk'unutéya.

¹⁶ Nayits'uz 'ink'ez buwuz k'ut 'et boozi 'uk'une'úsduguz hoh njan ndutni, “Hubudayi 'en hubudayi cho 'ink'ez moodih hubuMoodihti,” ni.

Khunaiti ntsi', 'i 'ink'ez hiyulh lhúdughan tubulh hubuch'a ninde

¹⁷ 'Et doo chah lizas sa niz séyin hoh télh'en. 'Ink'ez soo dultul hoh ndai dut'aiyaz ndoh núdelh, 'i ndi yúlhni, “Ndez 'ilhowéhdel Yak'usda ncha, ndi teh'alh nuhwhuba lhaídinla.

¹⁸ 'Et hubudayi cho hubuyust'e, nehughan hubumoodih hubuyust'e, dune ncha hubuyust'e, yeztli 'ink'ez yuk'udelhts'i, 'ink'ez ts'iyannah yust'e, 'ulhna 'ink'ez 'ulhna whuch'a bulawhudetnik, ntsol 'ink'ez ncha chah, hubuyust'e, 'i ts'iyawh teh'alh.”

19 'Et khunaiti ntsi' telh'en, ndi yun k'ut hubudayi cho nehughan tubulh 'ilhuhowezdel, ndun yeztli yuk'usda 'ink'ez yuba nehughan, 'en hubuch'a nehúdendel hubulh lhahutedughan ka.

20 'Et ndi khunaiti ntsi' hiyílhchoot. 'Ink'ez whuts'it hoh nus whunilh'en, 'en chah hiyílhchoot. 'En 'int'ah khunaiti ntsi' nalh huwa 'ét'en tune'úst'en. 'I be ndunnah khunaiti ntsi' 'i be hubuk'une'delhúk'an, 'ink'ez ndunnah buk'eyéltsi ts'ih teni' nalhdzin, 'en ts'iyawh nabuna'a. 'Et ndunnah nahúlt'ah hukhuna hoh kwun sulphur be dézk'un, bun k'ut dúwhulcho, 'et tsabadano.

21 'Et 'onghun khunaiti ntsi' ba nehughan, 'en ndun yeztli yuk'usda, soh cho buzá hayedúki, ndi soh cho 'i be ts'iyawh 'ubanghan. 'Ink'ez dut'aiyaz ts'iyawh dune yust'e húnesdai.

20

Satan 1,000 naooduzuk 'et lhughel

1 'Et yak'uz ndus de ts'ih lizas ut'oh hoh télh'en. T'es tl'oolh cho 'ink'ez nyo tsak'et whucho whutl'ah hoolah 'i be whuda'de'ai bulh 'i yelelh.

2 'Et ndun tl'ughus cho khunai k'una'a nulget, ndun 'uda whútl'ughus, 'en netsudule hiyúlhni 'ink'ez Satan chah hiyúlhni. 'En yílhchoot 'ink'ez 1,000 naooduzuk 'et wheni yulghel.

3 Tsak'et whucho whutl'ah hoolah, 'et wheyano 'ink'ez yuch'a dána'de'ai 'ink'ez whudána'delhdze. 'Et whuz na'a ndi 1,000 naooduzuk lhaóodutenilh 'et whuts'un, ndi yun k'ut ndulhcho hoh lhelhts'un hudédowh dune 'aw 'o 'un nabunoo'ah ghait'ah 'et huwa. 'Et whunts'ih 'et hukw'elh'az, 'astl'iyaz hila nadootnih huba' hoont'ah.

Christ be'ilhdzun, 'en 1,000 naooduzuk hiyulh hubudayi cho hanle

⁴ 'Et kw'uts'uzda cho dézti lhai télh'en. 'Ink'ez yuk'udelhts'i, 'en dune ba nahuteyeh, 'et bughá whunt'ai. 'Et ndunnah Sizi bughunek bughu yalhtuk, 'ink'ez Yak'usda bughunek chah, 'et huwa 'en hoh da butsi k'unónutselh. 'Ink'ez ndunnah nyuk khunaiti ntsi' k'us buk'edéltsi hits'u teni cha'nílh dzil, 'ink'ez ndunnah buk'une'delhúk'an be bunintak k'us bula k'ut buk'echa'íduguz, 'en ts'iyawh buzul nulh'en. 'En nahukhítna 'ink'ez 1,000 naooduzuk ndúwhulyez hoh ndun Christ 'en bulh moodih hinli.

⁵ Njan 'et 'udechoo dinazdutédulh 'uhoont'ah. 'Et whunts'ih 'onghoh yahadla, 'en 1,000 naooduzuk lhaóodija t'eh zeh dinahudutédulh.

⁶ K'us ndan njan 'udechoo dune dinadutédulh hubulh 'uhooja, 'en dega nus hoonzoo hubugha whutelts'ulh, 'ink'ez lubeshi bughu hootelah huteleh. 'Ink'ez whulh nat dune yatádlah, 'aw 'en huba cha'hóot'ah. 'Et k'us Yak'usda 'ink'ez Christ bunáwhulnuk huteleh 'ink'ez 1,000 naooduzuk 'i hiyulh moodih huteleh.

Netsudule ndi kwun, sulphur be dezk'un bun k'ut dúwhulcho, 'et tsuh hídano

⁷ 'Et 1,000 naodezuk 'i lhawhúduja t'eh, Satan tsak'et usda hila nadutetnih.

⁸ 'Ink'ez 'udun yun k'ut whut'en ndi yun k'ut ndulhcho hoh húdelhts'i, 'en nabunte'ah. Gog 'ink'ez Magog whut'en, 'en lhatedughan ka, Satan 'ilho hubuteghelelh. 'En yatoo taba sai 'et 'uhuneltsuk.

9 'Et ndi yun k'ut ndulhcho hoh whudune whusahátedulh 'ink'ez njan keyah whuti 'et dune Yak'usda bube'ildzun huwhut'i, 'et 'uhoont'ah keyah whuti Yak'usda hukw'entsi', Jerusalem huwhutni 'et whunat 'et 'ilhunahowetughédulh. 'Ink'ez nduk yak'uz Yak'usda usda whuz de kwun hatékulh. 'I be ntsi' ts'iyawh ts'iya hutele.

10 'Et ndi kwun, sulphur be dez k'un bun k'ut dúwhulcho, 'et khunaiti ntsi' 'ink'ez whuts'it be nus whunílh'en 'et huzke, 'et netsudule, dune nana'ah, 'en chah 'et tsu hídano. 'Et dzenis 'ink'ez 'ulh'ek íbulh 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni dzuh nuhutedeh.

Kw'uts'uzda cho lheyul, Yak'usda 'i k'ut usda hoh, ndan yuk'unucha'it'el huba nahuteyeh

11 'Aw 'et kw'uts'uzda dega nus ncha lheyul, 'ink'ez ndun yuk'usda 'en télh'en. Ndi yun k'ut 'ink'ez yat'ah chah Yak'usda usda, 'et buch'a oonínkat, 'i 'ink'ez ts'iyawh hoolah whuzdli.

12 'Ink'ez yahadla ntsol, ncha chah Yak'usda but nahúdelhúya hubutélh'en. 'Ink'ez dustl'us lhai buk'une'úsduguz, 'i lhk'enankat. 'Ink'ez 'uyoo dustl'us buk'une'úsduguz, 'i ts'ukhuna ho' dustl'us, 'i chah lhk'enankat. 'Ink'ez yahadla bube 'ut'en k'ah huwa ndi dustl'us lhai 'uk'e'edúguz, 'i buga huba nahesda.

13 'Et yatoo k'ut yahadla, 'ink'ez be yats'adlah, 'i be yahadla 'ink'ez Hades húdelhts'i chah, 'en ts'iyawh whutl'ábahunla huba nahutedeh ka. 'Ink'ez 'ilhunuh hinli hoh bube 'ut'en hubuga huba nahesda.

14 'Et be yáts'adlah 'ink'ez Hades bulh njan sulphur be dez k'un bun k'ut dúwhulcho tsuh bodalhdél. Njan 'et whulh nat yats'itádlah 'uhoont'ah.

15 'Et hoh ndunnah ts'ukhuna dustl'us k'ut hu-boozi 'uk'echa'iduguz, 'en ts'iyawh ndi kwun bun k'ut ndulhcho 'et tsuh ba hudalhdel.

21

Ts'iyaintsuk k'an 'et nasdli

1 'Et k'ahoondit yat'ah 'ink'ez yun chah k'ahoondit, 'et whutélh'en. 'Udechoo yat'ah 'ink'ez 'udechoo yun 'et whehónkat 'et huwa. 'Ink'ez 'aw yatoo chah hoolah suli.

2 'Et si, John, njan keyah whuti whulubeshi hoolah, k'an 'et Jerusalem huwhútni, 'et ndus de yak'uz ts'ih Yak'usda ts'un hawhélts'ut, 'et whutélh'en. Ts'ekeyaz ki tet'ilh ba soo naduja, 'et nduwhut'en.

3 'Et ndus de yak'uz ts'ih tube cho 'uwhutni, njan nduwhútni, “Nilh'en 'et Yak'usda dune hubulh 'uwhutet'ilh, 'ink'ez hubulh dune tele, 'ink'ez hubudune tele. 'Ink'ez Yak'usda dich'oh hubulh útet'ilh 'ink'ez buYak'usda tele.

4 'Ink'ez Yak'usda bunatsul too buna k'et whuna'itelhdoh. Yats'adlah chah 'ustl'e' 'uwhtenilh. Tso ts'indli 'ink'ez ts'utso chah 'ustl'e' 'uwhtenilh. 'Aw 'o 'un hukw'e ts'unduda chah hootélah. Whuts'un da 'uhoont'ah ts'iyawh ts'iya whuzdli 'et huwa.”

5 'Et kw'uts'uzda cho dézti k'usda 'utni, “Soo zilhts'ai ts'iyai tsuk k'ahoondit 'uwhusdleh.” 'Ink'ez 'usúlhni, “Ndi khunek ts'ah'un 'int'ah 'ink'ez but'aniwhunitan ho' 'int'ah, 'et huwa 'uk'e'inges.”

6 'Ink'ez 'usulhni, “Aw 'et lhaóoduja! Si Alpha 'ink'ez Omega usdli. 'Udechoo whe' whudit'en 'ink'ez lhawhúdulya usdli. Ndan ta'óosde, 'en

ndi too be ts'ukhuna hajilh whutoo 'i hubugha itélhdzoh.

⁷ Ndunnah 'ut'en ntsi' ch'a 'alhdeh ts'iyaintsuk buba' yutét'ilh. HubuYak'usda tesdleh 'ink'ez suzkeh hutele.

⁸ 'Et whunts'ih ndunnah whénuljut, huba 'alha cha'hóot'ah, huba' whuninzun tune'hut'en, nehughan chah, hoontsi' túne'hut'en, duyun, 'uk'edéltsi ts'un tenahududli, 'ink'ez huwhuts'it chah, 'en ts'iyawh nyo bun k'ut dúwhulcho kwun sulphur be dez'k'un, 'et 'uwhutet'ilh. 'Et whúlh nat yats'utádlah 'uhoont'ah.”

Keyah whuti Jerusalem k'ahoondit nawhusdli

⁹ 'Et ndun skwunlai 'o 'at nanah lizas, skwunlai 'o 'at nankoh lhests'ai hiye dzuh nutedeh, skwunlai 'o 'at nanah hudedowh, 'i be dezibun, 'en hube 'ilhunuh lizas sghu nininya 'ink'ez sulh yailhtuk. Njan ndúsulhni, “Anih ndun sheepyaz bu'at tele, 'en búnyuntelhtun.”

¹⁰ 'Et Ndoni be dzulh ye doh hadet'ai whuz whe salhti. 'Ink'ez keyah whuti Jerusalem 'aw whulubeshi hoolah, yak'uz ts'ih Yak'usda ts'un ndus de whélt'sulh, 'et whusúnelhtan.

¹¹ Yak'usda but'sun hayánduz, 'i bulh 'úhoont'ah. 'Ink'ez but'sun hayánduz 'i tseyaz dunizti, jasper hiyulhni, 'i 'uyoo tse be nduwhut'en, crystal hiyulhni, 'aw 'i bundoh whut'en.

¹² Sih dutai 'ink'ez duts'o 'ink'ez ye doh 'int'ah. Lanezi 'o 'at nankoh 'et ndati. 'Ink'ez lanezi 'o 'at nanah lizas ndati nuhudelhúya. 'Et lanezi 'o 'at nanah Israel hits'uh hainde hudedowh, 'en huboozi ndati 'uk'e'usdúguz.

13 Ndaz de ts'un tat ndati, 'ink'ez nyaz de ts'un tat ndati. 'Ink'ez nts'iz de ts'un tat ndati. 'Ink'ez nus de ts'un chah tat ndati.

14 Nyoh keyah whuti sih whunasa'a, 'i lanezi 'o 'at nankoh tse lhelhts'un hudedowh buk'uwhuz'ai. 'Ink'ez lanezi 'o 'at nanah ndun sheepyaz ba whel'a huboozi hukw'une'usduguz.

15 Ndun sulh yalhtuk gold t'l'ozelh ut'i, keyah whuti whudati 'ink'ez whusih chah whunduná'ootelhdzih ka.

16 Keyah whuti busih ts'iyawh lhundúwhulcho. Dáhoolyez, 'et zeh 'uwhultel. 'Ink'ez keyah whuti t'l'ozelh be whunduna'oolhdzai. Dahoolyez, dahooltil, 'ink'ez nts'oh ndunaoodalhdzah nduwhulcho hoh whunduna'oolhdzai. 12,000 furlongs 'uwhulyez.* 12,000 furlongs 'uwhultel, 'ink'ez 12,000 furlongs ná'dalhzat.

17 'Et sih doo chah whunduna'oolhdzai. 'I, 144 cubits huyulhni.† Dune whunduna'oolhdzih, whuz na'a lizas whunduna'oolhdzai.

18 'Ink'ez sih jasper hiyulhni, tse 'i be' hoolya. 'Ink'ez nyoh keyah whuti soo dadint'az bukiúnt'en ndunt'ah, 'i soo gold gaih zeh keyah whuti be' hoolya 'uhoont'ah.

19 'Ink'ez nyoh keyah sih whunasa'a, 'i but'ah soo ts'iyaintsuk tseyaz dunezti, 'i be nyoh keyah whusih whunasa'a buk'uwhuz'ai, 'i be buk'ut nodelhútsi. 'Udechoo tse whutl'ah dez'ai, 'i jasper 'int'ah. Bulh nankoh tse, 'i sappire hiyulhni, 'i 'int'ah. Bulh tak'i tse, 'i chalcedony hiyúlhni. Bulh dink'i tse, 'i emerald 'int'ah.

20 Bulh skwúnla tse, 'i sardonyx hiyúlhni. Bulh

---

* **21:16** 'I 1,500 miles 'uwhulyez. † **21:17** 'I 216 feet bat'en.

lhk'utak'i tse, 'i sardius hiyúlhni. Bulh skwunlat 'o 'at nankoh tse, 'i chrysoliti hiyúlhni. Bulh lhk'udink'i tse, 'i beryl hiyúlhni. Bulh lhuk'i hoolah lanezi tse, 'i topaz hiyulhni. Bulh lanezi tse, 'i chrysoprase hiyulhni. Bulh lanezi 'o 'at lhuk'i tse, 'i jacinth hiyulhni. 'Ink'ez bulh lanezi 'o 'at nankoh tse, 'i amethyst hiyúlhni.

²¹ 'Ink'ez lanezi 'o 'at nankoh ndati, 'i lanezi 'o 'at nankoh kw'usul dunézi 'int'ah, pearl hiyulhni, 'et 'ilho kw'usul dunezi cho, 'i 'ilho ndati unli. 'Ink'ez buti keyah whuti nówhuz'a, soo windah k'una'a bukiúnt'en, soo gold gaih zeh 'uhoont'ah.

Keyah Jerusalem k'ahoondit, 'i Yak'usda buts'un hayánduz be whét'en tele

²² 'Et whunts'ih 'aw luglez whucho chawhús'il. NeMoodihti Yak'usda dega nus ulhtus, 'ink'ez busheepyz bulh nyoh keyah whuluglez hinli 'et huwa.

²³ 'Aw 'ulh'ek ooza 'ink'ez sa chah 'aw nyoh keyah buka cha'whunízun Yak'usda buts'un hayánduz, 'i be whét'en. 'Ink'ez ndun sheepyz 'en hubuniz be whét'en.

²⁴ Ndunnah 'udun yun k'ut whut'en hubutah hudujih, 'en hiniz nutedulh. 'Ink'ez ndi yun k'ut hubudayi cho hiyé dézti 'ink'ez hiyé ncha, 'i hedich'oh hubudayi cho dahítelhtelh.

²⁵ Dzin dúwhulyez hoh whudati 'aw dá'doola ghait'ah 'aw 'ulh'ek chawhutesdle 'et huwa.

²⁶ Lhelhts'un hudedowh hiyé dézti 'ink'ez hiyé úncha, 'i dahítelhtelh.

²⁷ 'Et whunts'ih hoonliyaz dutsun 'et daóolts'it ghait'ah. K'us ndan huba' whuninzun tune' 'ut'en, 'ink'ez whuts'it chah, 'aw dahóodelh ghait'ah.

Ndunnah ndun sheepyaz ts'ukhuna be' dustl'us k'ut 'uk'une'úsdugez, 'en zeh huba' hoont'ah 'et huwa.

22

Ndi 'ukoh bugha ts'úkhuna

¹ Ink'ez 'ukoh soo too unzoo, bugha ts'ukhuna, 'i soo unzoo k'et ndulhcho hoh whét'en, 'et whusúnelhtan. Yak'usda 'ink'ez ndun sheepyaz bukw'usúda cho dézti, 'i 'ukoh buts'un hayánli.

² Ti soo whuniz hoh whúya lhusúli. 'Ukoh lhch'az ts'ih taba 'et duchun bugha ts'ukhuna nanúdez'a. 'I lanezi 'o 'at nankoh bumai yinli. 'Ilho duchun 'i sanun totsuk bumai whulhlhlih. 'Ink'ez duchun but'an 'i lhelhdun yun k'ut whut'en hiye naóojeh ka 'int'ah.

³ Aw ndai Yak'usda yuk'e hanya, 'i hootélah. 'Et k'us Yak'usda 'ink'ez ndun sheepyaz bukw'usúda cho dézti, 'et te'alh. 'Ink'ez be 'ulhna hinat né'tet'en 'ink'ez hiba ne'hutet'en hoh hits'u teni' untelhdzun.

⁴ Hinen hiyuntelh'ilh, 'ink'ez boozi bunintak hukw'e dute'alh.

⁵ 'Et 'ulh'ek chah hootélah. 'Aw be whét'en, 'i k'us sa be whét'en, 'i chah hi'et 'utet'ilh. NeMoodihti Yak'usda buts'un hayánduz, 'i buniz 'uwhutét'ilh 'et huwa. 'Ink'ez 'ilhuz 'ink'ez 'ilhuz wheni hiyulh dutéti.

'Aw 'et neba nilhdukw suli

⁶ 'Ink'ez lizas 'usúlhni, “Ndi khunek but'aniwhunentan 'ink'ez ts'ah'un 'int'ah.” 'Ink'ez ndunnah buMoodihti Yak'usda be nus whunilh'en, daóotenilh, 'aw 'et nilhdukw suli. 'Et

huwa, dude 'ulhna but'eoonoolhdzeh ka bulizas but's'ú wheyalh'a.

⁷ “Soo zélhts'ai, nilhdukwh whusatésyalh. Ndi dustl'us 'i k'ut khunek be nus whét'en, 'i ndunnah hiyoontun t'eh, tube degha nus hoonzoo hubugha whútelts'ulh.”

⁸ 'Ink'ez si, John, ndoh hoh whunalh'en 'ink'ez whudáts'o hoh lizas whusúnelhtan, 'et huwa 'en bubut nachánisno but's'un teni' untesdzilh ka.

⁹ 'Et 'usúlhni, “Et ndint'en ilah! Nyulh 'ulhna usdli hoh 'ust'ah. 'Ink'ez nyulhutsinkah nus whunilh'en, 'ink'ez ndunnah ndi dustl'us bughunek óontun, 'en chah hubulh 'ulhna usdli hoh 'ust'ah. Yak'usda, 'aw 'en zeh ts'un teni' nilhdzun!”

¹⁰ 'Ink'ez 'usulhni, “Ndi dustl'us nus whunilh'en, 'i khunek budána'dolhdzeh gunih! 'Aw 'et nilhdukwh suli 'et huwa.

¹¹ Ndan ts'ah'un cha'it'ah, whute 'et zeh ndót'e. Ndan dutsun, whute 'et zeh ndót'e. 'Ink'ez ndan ts'ah'un 'int'ah, 'et zeh ndót'e. Ndan Yak'usda ba 'udun nibuninla, 'et zeh ndót'e,” ni lizas.

Sizi 'utni, “Ts'iyanah hube 'ut'en bugha huba 'uk'elhayutelhtsilh, 'i núsdle.”

¹² “Whunilh'en, 'aw 'et nilhdukwh whusanátesdalah 'ink'ez ts'iyanah hube 'ut'en bugha whuz na'a huba 'uk'elha yutelhtsilh, 'i nusdle.

¹³ Si 'ust'ah Alpha 'ink'ez Omega usdli. 'Udechoo whe' whudit'en 'ink'ez 'ustl'e' 'uwhuténilh, 'en 'ust'ah. 'Udetsuh 'ink'ez 'udék'elh'az 'ust'ah.”

¹⁴ Ndunnah yughunek k'une' 'ut'en, 'en degha nus hoonzoo hubugha whútelts'ulh. Ndi duchun bugha khútna, 'i 'ink'ez njan keyah whuti whudati dahútedulh, 'et 'en zeh bughá whunt'ai ho' hoont'ah.

²⁰ Ndun ndi 'i nuhwhudáni, 'en 'utni, “Alha 'aw 'et nilhdukw whuz de úsyah!” 'Et ndoh honeh! NeMoodihti Sizi, whuz na'a zeh dezínyah!

²¹ NeMoodihti Sizi Gri ye unzoo, 'i ts'iyawh no-hwhulh 'óot'e. 'Et ndoh honeh.

**Yak'usda bughunek: k'andit khunek neba
lhaidinla
New Testament in Carrier, Southern (CA:caf:Carrier,
Southern)**

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carrier, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Carrier, Southern [caf], Canada

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carrier, Southern

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

f3f87939-bb58-59c1-9788-d872c7ab79b0